

Vatandaş

Vergi Okuryazarlığı

Rehberi

www.vergiokuryazar.org

VATANDAŞ VERGİ OKURYAZARLIĞI REHBERİ

MÜKELLEFLER İLE DİĞER VATANDAŞLARIN VERGİYİ
ÖĞRENME VE UYGULAMA REHBERİ

PROJE YÜRÜTÜCÜSÜ

Prof. Dr. Adnan GERÇEK

PROJE EKİBİ ÜYELERİ

Prof. Dr. Güneş ÇETİN GERGER

Prof. Dr. Serkan BENK

Prof. Dr. Emine Rüyam KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU

Dr. Öğr. Üyesi. Feride BAKAR TÜREGÜN

Arş. Gör. Dr. Halil SERBES

Arş. Gör. Müge Seda ATEŞ

DESTEK VEREN KURUM

TÜBİTAK-SOBAG

Bursa – 2022

ÖNSÖZ

Vatandaş Vergi Okuryazarlığı Rehberi “Türkiye’de Vergi Okuryazarlığının Ölçülmesi, Geliştirilmesi ve Vergi Uyumu Üzerindeki Etkisinin Analizi” başlıklı 220K065 numaralı TÜBİTAK (SOBAG) 1001 projesi kapsamında elde edilen bulgulara dayanılarak hazırlanmıştır.

Bir ülkede vergilendirme işleminin başarılı olması açısından mükelleflerin vergi uyumu her zaman kritik bir önem taşımıştır. Bu nedenle vergiye uyum maliyetlerini azaltmak, vergi iklimini olumlu yönde etkilemek veya iyileşmesini sağlamak açısından vergi okuryazarlığının geliştirilmesi konusu ön plana çıkmıştır. Son yıllarda çağdaş gelir idareleri, basit vergi kanunları ve prosedürleri ile risk tabanlı doğrulama programlarının yanı sıra mükellef eğitimi ve vergi okuryazarlığını geliştiren bir yönetim anlayışına yönelmişlerdir.

Eğitim-öğretim programlarının öğrenme çıktılarını belirlemek için eğitimsel taksonomiler kullanılır. Öğrenme ve bunun sonucunda ortaya çıkan davranışlar; kişilerin bilişsel, duyuşsal ve psikomotor alanlarında öğrenme yaklaşımıyla ortaya çıkan bir süreç olarak kabul edilir. Vergi okuryazarlığı öğrenme yaklaşımlarında bilişsel ve duyuşsal boyuttan geçerek davranışsal (psikomotor) boyutla tamamlanır. Bu sebeple vergi okuryazarlığının geliştirilmesi için öncelikle kişilerin vergiler ile ilgili bilgi düzeyinin artırılması, daha sonra ise bu konuda duygu, becerileri ve davranış kazandırılması gerekmektedir.

*Bu sürece katkı sağlamak amacıyla, projeden elde edilen sonuçlara göre elinizdeki bu rehber hazırlanmıştır. Rehberin en temel amacı vergileme alanıyla ilgili bilgisi olamayan veya düşük düzeyde bilgisi olan mükellefler ile diğer vatandaşlara Türkiye’deki vergiler hakkında basit ve anlaşılır bilgiler vermektir. **“İnsanlar bilmedikleri veya tanımadıkları şeylerden***

***korkarlar”** anlayışından yola çıkarak, yediden yetmişe herkesi vergileme konusunda bilgilendirmek, kişilerin vergiye uyumlarına büyük katkı sağlayacağına inanıyoruz.*

Bu rehber ile vergiyi öğretme yolculuğunda ilk adımı atmış bulunuyoruz. Vergi okuryazarlığı ile ilgili bundan sonraki çalışmalar proje kapsamında hazırladığımız <http://www.vergiokuryazar.org/> web sitesi üzerinden her geçen gün artarak devam edecektir. Kendini vergileme konusunda geliştirmek isteyen herkes bu siteyi takip edebilir.

Kolektif bir çabanın ürünü olan projemizin başlangıcından sonuna kadar birçok kişi ve kurumdan destek aldığımızı belirtmek isteriz. Öncelikle projenin gerçekleştirilebilmesi için gerekli olan mali desteğinden dolayı TÜBİTAK’a ve tüm sorularımızı içtenlikle cevaplayan SOBAG birimi uzmanlarına teşekkür ederiz. Anketlerin üyelerine yapılmasına izin veren ve destek olan TÜRMOB yönetimine, anketlerin öğrencilere uygulanmasına yardımcı olan üniversite yönetimleri ile öğretim üyelerine, 26 ilde anket çalışması yürüten İzlem Araştırma ekibi ve sorumlusu Serkan ŞENOL’a teşekkür borç biliriz.

Rehberin vergileme ile ilgili bilgilerini artırmak isteyen mükelleflerimize, okullarda çocuklara vergiyi öğretme çabası içindeki öğretmenlere ve kendisini geliştirmeyi düşünen herkese yararlı olmasını temenni ederiz.

Bursa, 2022

Prof. Dr. Adnan GERÇEK
Prof. Dr. Güneş ÇETİN GERGER
Prof. Dr. Serkan BENK
Prof. Dr. Emine Rüyam KÜÇÜKSÜLEYMANOĞLU
Dr. Öğr. Üyesi. Feride BAKAR TÜREGÜN
Araş. Gör. Dr. Halil SERBES
Araş. Gör. Müge Seda ATEŞ

İÇİNDEKİLER

BİRİNCİ KISIM: GENEL HÜKÜMLER

1. TEMEL KAVRAMLAR.....	1
2. VERGİLENDİRME SÜRECİ.....	5
3. MÜKELLEFİN ÖDEVLERİ	9
4. VERGİ DENETİMİ	15
5. VERGİ CEZALARI	18
6. MÜKELLEF HAKLARI	21
7. CEBREN (ZORLAMA İLE) TAHSİLAT.....	33

İKİNCİ KISIM: TÜRK VERGİ SİSTEMİ

1. GELİR VERGİSİ	37
2. KURUMLAR VERGİSİ.....	49
3. KATMA DEĞER VERGİSİ.....	55
4. ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ.....	59
5. MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ	64
6. EMLAK VERGİSİ	67
7. VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ.....	70
8. DİĞER VERGİLER.....	73

8.1. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi	73
8.2. Damga Vergisi	74
8.3. Özel İletişim Vergisi	74
8.4. Şans Oyunları Vergisi	75
8.5. Konaklama Vergisi	75
8.6. Çevre Temizlik Vergisi	76
8.7. Eğlence Vergisi	77

EK 1: MALİ YÜKÜMLÜLÜKLER TAKVİMİ	79
---	-----------

BİRİNCİ KISIM

GENEL HÜKÜMLER

“

*Dünyada ölüm ve vergiler
dışında, hiçbir şey kesin değildir*

Benjamin FRANKLIN
(1706-1790)

”

1. TEMEL KAVRAMLAR

Vergi Nedir?

Devlet, ürettiği kamusal hizmetleri etkin biçimde sunabilmek için vatandaşlarından ödeme güçleri ile orantılı olarak ve zora dayanarak bir takım parasal ödemeler alır. Bu parasal ödemelere vergi denir.

Vergi Neden Alınır?

Vergiler, kamu giderlerini karşılamak üzere alınır. Devletin genel yönetim başta olmak üzere; savunma, kamu düzeni ve güvenlik, altyapı, yatırım, çevre, sağlık, kültür, eğitim ve sosyal yardım vb. harcamaları için kullanılmaktadır. Vergi veren her birey, devletin yaptığı harcamaların finansmanına katkı sağlar.

Vergilendirme Yetkisi Kime Aittir?

Yeni bir vergi koyma, mevcut bir vergiyi kaldırma ya da herhangi bir vergi üzerinde değişiklik yapma yetkisi sadece yasama organına (TBMM) aittir. Vergi kanunla konulur, kaldırılır ya da değiştirilir.

Verginin Hukuki Dayanađı Nedir?

Verginin temel hukuki dayanağı, Türkiye Cumhuriyeti Anayasası'nın 73. Maddesinde "Vergi Ödevi" başlığı altında

yer alır. Buna göre “Herkes, kamu giderlerini karşılamak üzere, mali gücüne göre, vergi ödemekle yükümlüdür.” Vergiler, ilgili kanunlara göre toplanır. Her verginin kendi kanunu vardır. Örneğin; gelir vergisi 193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu, katma değer vergisi 3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu (KDVK) çerçevesinde toplanırken, vergilemeye ilişkin genel kurallara 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nda yer verilmiştir.

Vergiye Kim Toplar?

Devletin hazine ve mali işlerinin yürütülmesinden Hazine ve Maliye Bakanlığı sorumludur. Bakanlığa bağlı Gelir İdaresi Başkanlığı, vergiler ile diğer gelirleri tahsil etmekle sorumlu olan kurumdur. Gelir İdaresi Başkanlığı vergilendirmeye yönelik işlemleri vergi daire başkanlıkları ve vergi daireleri aracılığıyla yürütmektedir. Emlak vergisi, çevre temizlik vergisi, eğlence vergisi gibi bazı vergileri ise belediyeler toplamaktadır.

Vergi Ne Üzerinden Alınır?

Genel olarak vergiler “gelir”, “servet” ve “harcama” üzerinden alınırlar. Ülkemizde alınan vergiler aşağıdaki gibi sıralanabilir:

- Gelir üzerinden alınan vergiler: Gelir Vergisi, Kurumlar Vergisi
- Servet üzerinden alınan vergiler: Emlak Vergisi, Motorlu Taşıtlar Vergisi, Veraset ve İntikal Vergisi

- Harcama üzerinden alınan vergiler: Katma Değer Vergisi (KDV), Özel Tüketim Vergisi (ÖTV), Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi, Özel İletişim Vergisi, Şans Oyunları Vergisi, Damga Vergisi, Eğlence Vergisi, Çevre Temizlik Vergisi, Gümrük Vergisi vb.

Gelir üzerinden alınan vergiler	Servet üzerinden alınan vergiler	Harcama üzerinden alınan vergiler
•Gelir Vergisi, •Kurumlar Vergisi	•Emlak Vergisi •Değerli Konut Vergisi •Motorlu Taşıtlar Vergisi •Veraset ve İntikal Vergisi	•Katma Değer Vergisi •Özel Tüketim Vergisi •Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi •Özel İletişim Vergisi •Şans Oyunları Vergisi •Damga Vergisi •Eğlence Vergisi •Çevre Temizlik Vergisi •Gümrük Vergisi
		

Vergiye Kim Öder?

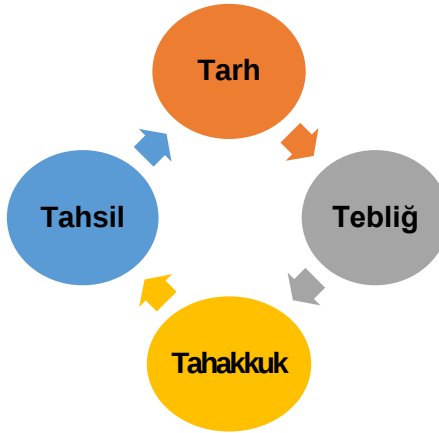
Vergiye gelir elde eden, servet sahibi olan ya da harcama yapan kişiler öder. Örneğin gelir vergisinde geliri elde eden kişi, motorlu taşıtlar vergisinde adına motorlu taşıt kaydı olan kişi ya da katma değer vergisinde mal ve hizmet teslimi yapan kişi vergi mükellefi olarak adlandırılır.

Vergi ile ilgili temel kavramlar, [**213 sayılı Vergi Usul Kanunu**](#) çerçevesinde düzenlenmektedir.

2. VERGİLENDİRME SÜRECİ

Vergi Hangi Aşamalardan Geçerek Ödenir?

Vergilemede dört ana aşama mevcuttur. Bunlar: “**tarh**”, “**tebliğ**”, “**tahakkuk**” ve “**tahsil**” aşamalarıdır.

Tarh Aşaması Nedir?

Tarh aşamasında vergi borcu hesaplanır. Vergi borcu, vergi matrahı üzerine vergi oranı veya tarifesinin uygulanması ile hesaplanır.

Vergi Matrahı; vergi borcunun hesaplanmasında esas alınan parasal değer veya ölçüler olarak tanımlanabilir. Her vergi için matrah farklı biçimde belirlenir. Örneğin, gelir vergisinde kişinin elde ettiği gelirden çeşitli giderler düşüldükten sonra kalan

kısım matrah olarak dikkate alınır. Motorlu taşıtlar vergisinde ise matrah, aracın yaşı ve silindir hacmi gibi bazı özellikleri dikkate alınarak tespit edilir.

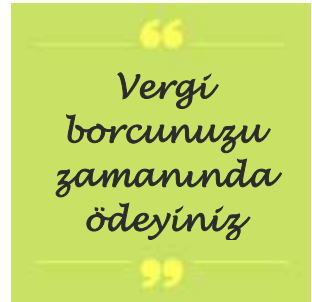
Verginin hesaplanabilmesi için matraha bazı ölçütlerin uygulanması gerekir. Bu ölçütler tek bir vergi oranından oluşabileceği gibi birden fazla oranın bir araya gelmesinden oluşan tarife şeklinde de olabilir.

Tebliğ Aşaması Nedir?

Vergi idaresi tarafından tarh aşamasında hesaplanan vergi borcunun veya yapılan işlemlerin ilgili kişilere bildirildiği aşamadır. Günümüzde tebliğ genellikle elektronik yolla yapılmakta veya posta yoluyla gönderilmektedir. Tebligatı alan kişi yapılan işleme karşı tebliğ evrakında belirtilen süre içerisinde idari veya yargısal başvuru yollarını kullanabilir.

Tahakkuk Aşaması Nedir?

Verginin tahakkuku, tarh ve tebliğ edilen bir verginin ödenmesi gereken aşamaya geldiğini belirtir. Vergi dairesi tahakkuk eden vergi borcunun ödenmesini talep eder. Mükellef de tahakkuk etmiş olan vergi borcunu yasalarda belirtilen sürelerde öder.

Tahsil Aşaması Nedir?

Tahsil tahakkuk etmiş olan vergi borcunun vergi kanunlarına uygun olarak ödenmesi anlamına gelmektedir. Verginin tahsil edilmesiyle birlikte vergi yükümlülüğü ve borcu ortadan kalkmış olur. Borçlu tarafından verginin ödenmemesi durumunda vergi dairesi alacağını zorla (cebren) tahsil etme yoluna gidebilir.

Vergi Ne Zaman Ödenir?

Her vergi, ilgili vergi kanununda belirlenen süre içinde ödenir. Dolayısıyla vergi dairesinin herhangi bir talebine gerek duymadan, vergi mükellefi veya onun adına hareket eden herhangi bir kişi ödeme işlemini gerçekleştirebilir. Ödeme süreleri için **bkz. sayfa 79'daki Ek 1.**

Vergiler Nasıl Ödenebilir?

Vergi borcu vergi dairelerine, interaktif vergi dairesi üzerinden, kamu bankaları şubelerinden veya dijital bankacılık işlemleri kullanılarak ödenebilir. Vergi dairesi dışındaki ödemelerde banka kartı veya kredi kartı kullanılabilir.

Ödememiz Gereken Vergiyi Geciktirirsek Ne Olur?

Vergi zamanında ödenmediğinde devlet gecikme zammı adı altında ek bir bedel tahsil eder. Gecikme zammı, verginin son

ödeme tarihini geçen her ay için belli bir oran (**2022 yılı için aylık %1,60**) uygulanarak hesaplanır.

Vergilemede Zamanaşımı Var mıdır?

Evet, vergilerde zamanaşımı vardır. Zamanaşımı, belirli bir sürenin geçmesiyle birlikte vergi idaresinin vergiyi tarh veya tahsil etme yetkisinin ortadan kalkması olarak ifade edilebilir. Örneğin, vergi alacağının doğduğu takvim yılını takip eden yılın başından itibaren **beş yıl** içinde hesaplanıp mükellefe bildirilmeyen vergiler zamanaşımına uğrar.

Vergilemede İstisna ve Muafiyet Gibi Ayrıcalıklı Durumlar Var mıdır?

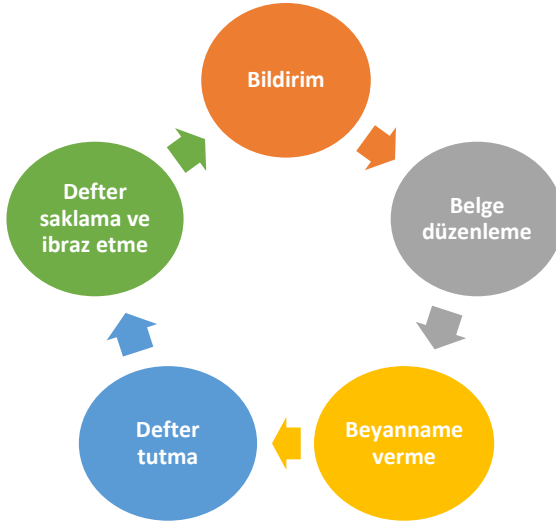
Vergi kanunlarında bazen belli konular ya da kişiler vergileme dışında tutulabilmektedir.

Muafiyet, kişilerin vergi dışı bırakılmasıdır. Örneğin; seyyar satıcı, hurda toplayıcı, hamal, sünnetçi, iğneci, kapıcı, hizmetçi gibi kişiler vergi ödememektedir.

İstisna ise, verginin konusunun vergi dışı bırakılmasıdır. Örneğin; ar-ge faaliyetleri, yazılım, serbest bölgelerdeki imalat faaliyetleri, telif kazançları gibi bazı konulardan vergi alınmamaktadır.

3. MÜKELLEFİN ÖDEVLERİ

Devlet ile mükellef arasında kurulan vergi ilişkisinin sağlıklı şekilde yürütülmesi için mükellefe birtakım ödevler yüklenmiştir. Bu ödevler; bildirim, belge düzeni, beyanname verme, defter tutma ile bunları saklama ve ibraz etmedir.

Hangi Durumlarda Vergi İdaresine Bildirim Verilir?

Aşağıdaki durumlarda vergi dairesine bildirimde bulunulur:

- İşe başlama ve işi bırakma,
- Adres değişiklikleri,
- İş değişiklikleri,

- İşletme değişiklikleri,
- Mükellefiyet biçiminde değişiklikler,
- Bina ve arazi değişiklikleri.

İşe başlama bildiriminin on gün içinde, diğer bildirimlerin ise genellikle bir ay içinde bağlı olunan vergi dairesine yapılması zorunludur.

Yürütülen Faaliyetlerle İlgili Kullanılan Belgeler Nelerdir?

Mükellefler yürüttükleri faaliyetlerle ilgili çeşitli belgeler kullanmaktadır. Bu belgeler ve kullanıldıkları durumlar aşağıdaki gibidir:

- **Fatura**, satılan malın veya yapılan işin karşılığı olarak malı satan veya işi yapan tüccar tarafından müşteriye verilen ticari belgedir. Faturanın, malın teslim edildiği veya hizmetin sunulduğu tarihten itibaren en geç yedi gün içinde düzenlenmesi gerekir.

- **Gider pusulası**, belge düzenleme zorunluluğu bulunmayan kişilerden mal veya hizmet alınması karşılığında yapılan ödemeler için kullanılır. Bu belgeyi alımı yapan ticaret veya serbest meslek erbabı düzenlemek zorundadır.

- **Müstahsil makbuzu**, gerçek usulde vergiye tabi olmayan çiftçilerden yapılan alımlar karşılığında ödenen bedel için düzenlenir. Bu belgeyi alımı yapan ticaret veya serbest meslek erbabı düzenlemek zorundadır.
- **Serbest meslek makbuzu**, serbest meslek erbabı tarafından sunulan hizmetin bedelinin tahsil edildiğini gösteren bir belgedir.
- **Perakende satış vesikaları**, belli tutarın altında kalan satışlar için düzenlenen belgelerdir. Perakende satış fişleri, makineli kasaların kayıt ruloları, giriş biletleri ve yolcu taşıma biletleri söz konusu belgeler arasında yer almaktadır. Bu belgeler alıcı açısından satıcının verdiği fatura yerine geçer.
- **Sevk irsaliyesi**, ticari bir malın bir yerden başka bir yere sevk edilmesi sırasında düzenlenen bir belgedir.
- **Taşıma (nakliye) irsaliyesi**, ücret karşılığında eşya nakleden gerçek ve tüzel kişilerin taşıdıkları eşya için kullandıkları belgelerdir.
- **Günlük müşteri listesi**, otel, motel veya pansiyon gibi konaklama yerlerinin, odalar, bölmeler ve yatak planlarına uygun şekilde hazırladıkları belgedir.
- **Yolcu listesi**, şehirler arasında yapılan yolcu taşımacılığında, yolcu bileti kesme zorunluluğu bulunan bir

mükellefin hazırladığı ve oturma yerlerini planlı şekilde gösteren belgedir.

- **Ücret bordrosu**, işverenlerin çalıştırdıkları kişilere ödedikleri ücretler için düzenlemeleri gereken belgedir.

Sözü edilen belgeler kadar yaygın olmasa da vergi mevzuatı gereğince mükelleflerin düzenlemek zorunda oldukları **adisyon, reçete, döviz alım/satım belgesi ve dekont** gibi evraklar da bulunmaktadır.

Defter Neden Tutulur?

Mükelleflerin vergi ile ilgili faaliyet ve hesap sonuçlarını tespit etmek, işlemlerini belirlemek ve incelemek amacıyla defter tutulur. Mükelleflerin defterlerini tutmaya başlamadan önce notere tasdik ettirmeleri gerekir.

Mükellefler, kâğıt ortamında defter tutabilecekleri gibi formatları ve standartları Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından yayınlanan elektronik defter de tutabilirler. İşletme Defteri ve Serbest Meslek Kazancı Defteri ise Defter Beyan Sistemi'nde tutulur.

Kimler Defter Tutar?

Ticaret ve sanat erbabı, serbest meslek erbabı, ticaret şirketleri, iktisadi kamu müesseseleri, dernek ve vakıflara ait

iktisadi işletmeler, gerçek usulde vergiye tabi olan çiftçiler defter tutmak zorundadırlar.

Hangi Defterler Tutulur?

Mükelleflerin tutmaları gereken defterler genel ve özel olmak üzere ikiye ayrılır. Yevmiye, defteri, defteri kebir, envanter defteri, işletme hesabı defteri ve serbest meslek kazanç defteri genel defterler arasında yer almaktadır. İmalat defteri, damga vergisi defteri, ambar defteri vb. de özel defterler arasında sıralanabilir.

Genel Defter	Özel Defter
• Yevmiye defteri • Defter-i kebir • Envanter defteri • İşletme defteri • Serbest meslek kazanç defteri	• İmalat defteri • Damga vergisi defteri • Ambar defteri

Beyanname Neden Verilir?

Türk Vergi Sistemi diğer çağdaş vergi sistemleri gibi beyana tabi bir usulü benimsemiştir. Ödenecek verginin hesaplanması için esas alınan değer (matrah), mükellefin beyanı ile tespit edilmektedir. Çünkü mükellefin vergi kanunları karşısındaki durumunu en iyi mükellefin kendisi bilir.

Kimler Beyanname Verir?

Türk vergi sisteminde gelir vergisi, kurumlar vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, şans oyunları vergisi ve veraset ve intikal vergisi gibi vergiler mükelleflerin beyanına dayalı olarak hesaplanmaktadır.

Beyanname verilmesine gerek bulunmayan vergiler de vardır. Bunlar emlak vergisi, motorlu taşıtlar vergisi, çevre temizlik vergisi olarak sayılabilir.

Beyanname Nasıl ve Ne Zaman Verilir?

Günümüzde beyannameler e-beyanname şeklinde doldurulur ve internet üzerinden vergi dairesine gönderilir. Beyana tabi vergiler için ilgili kanunda belirlenen sürelerde beyanname verilir. Beyanname verme süreleri için **bkz. sayfa 79'daki Ek 1.**

Saklanan ve İbraz Edilen Nedir? Ne Kadar Sürede Yapılması Zorunludur?

Mükelleflerin defter ve belgelerini 5 yıllık zamanaşımı süresi boyunca saklama ve ibraz etme ödevi vardır. Mükellefler, tuttukları defterleri, aldıkları ve verdikleri belgeleri saklamak zorundadırlar. Ayrıca söz konusu defterleri ve belgeleri yetkili makam ve memurların talebi üzerine vermeleri gerekir.

4. VERGİ DENETİMİ

Vergi Denetimi Nedir ve Nasıl Yapılır?

Vergi denetimi, mükelleflerin ödevlerini yerine getirip getirmediğlerinin ve vergi kaçırıp kaçırmadıklarının idare tarafından kontrol edilmesidir. Vergi denetim yolları; yoklama, vergi incelemesi, arama ve bilgi toplamadır.

Yoklama Nedir?

Yoklama, mükellef veya mükellefiyetle ilgili maddi olayları, kayıtları ve konuları araştırmak için vergi daireleri tarafından yürütülen faaliyettir. Yoklamada; günlük hasılat tespiti, satış yapılırken fiş veya fatura verilip verilmediği, faturasız mal bulunup bulunmadığı, işyeri durumunun tespiti gibi çeşitli hususlar belirlenmeye çalışılır. Yoklama mükellefe önceden haber verilmeksizin her zaman yapılabilir. Günümüzde yoklama ile yapılan tespitler tablet kullanılarak e-yoklama fişi ile kayıt altına alınmakta ve elektronik ortamda vergi dairesine gönderilmektedir.

Vergi İncelemesi Nedir ve Kimler Vergi İncelemesine Tabidir?

Mükelleflerin ödemesi gereken vergilerinin doğruluğunun araştırılması ile beyanların ve bunların dayanağını oluşturan

bilgi, belge, defter kayıtları ve envanterlerinin ayrıntılı şekilde denetlenmesi vergi incelemesi olarak adlandırılır. Vergi incelemesi sonucunda yapılan tespitler düzenlenen vergi inceleme raporuna aktarılır.

Vergi incelemesine esasen defter tutma, defter ve belgeleri muhafaza ve ibraz yükümlülüğü olan gerçek ve tüzel kişiler tabidir. Bununla birlikte diğer mükellefler de vergi incelenmesine tabi olabilmektedir.

Vergi incelemesi somut belge ve bilgi içeren ihbarlar üzerine başlayabileceği gibi, mükellefin yoklama sonuçlarında yapılan tespitlere, işlemlerde taraf durumunda olanlardan alınan bilgilere, vergi idaresi tarafından çeşitli yollarla mükellefler hakkında toplanan verilere dayanarak veya belirli sektörlerden seçilen mükelleflere yapılır.

Kimler Vergi İncelemesi Yapabilir ve Ne Kadar Sürede Yapılır?

Vergi incelemesi esas olarak görevlendirilmiş vergi müfettişleri tarafından yapılır. Bir mükellef 5 yıllık zamanaşımı süresi içinde vergi incelemesine tabi tutulabilir.

Vergi incelemesine başlandıktan sonra konusu sınırlı olan incelemeler 6 ay ve konusu kapsamlı olan incelemeler ise 1 yıl içinde tamamlanır.

*Tam vergi
incelemesi 1 yıl
içinde, sınırlı vergi
incelemesi ise 6 ay
içinde tamamlanır*

Vergi Denetiminde Arama Nedir ve Nasıl Yapılır?

Arama, haklarında ihbar bulunan veya vergi kaçırdıklarına yönelik kuvvetli belirti bulunan mükelleflerin işyerlerinde, evlerinde ve üzerlerinde delil toplanması için sulh ceza hakimliği kararıyla gerçekleştirilen bilgi toplama yöntemidir. Bilgi ve belgeleri gizleyen, idareye ve yetkililere bilgi ve belge vermeyen mükellefler için gerekçeli bir yazı ile arama talep edilebilir.

Bilgi Toplama Nedir ve Nasıl Yapılır?

Vergi dairesi ile inceleme yapmaya yetkili olan kişiler, vergilendirmeye ilişkin bilgileri herkesten isteme yetkisine sahiptir. Mükellefin beyan ettiği matrahın doğruluğunu saptamak, bilgi toplamanın temel amacını oluşturmaktadır.

Talep üzerine bilgi toplama, Hazine ve Maliye Bakanlığı veya vergi inceleme elemanlarınca mükellef veya ilgili kişilerden bilgi istenmesi yoluyla yapılır. Bunun dışında Bakanlık veya vergi idaresi vergiyle ilgili sonuç doğurabilecek; tapu kayıtları, araç satışları, bankacılık işlemleri, ölüm olayları vb. bilgileri **sürekli bilgi verme** çerçevesinde ilgili kurumlardan almaktadır.

5. VERGİ CEZALARI

Vergi Cezaları Nelerdir?

Mükellefler, vergileme ile ilgili yükümlölüklerine uymamaları halinde vergi ziyayı (kayıbı), usulsüzlük ve hapis cezası alabilirler.

Vergi Ziyayı (Kaybı) Cezaları Nelerdir?

Vergi kaybı, mükellefin vergilendirme ile ilgili ödevlerini zamanında yerine getirmemesi veya eksik yerine getirmesi yüzünden verginin zamanında tahakkuk ettirilmemesi, eksik tahakkuk ettirilmesi veya haksız yere geri verilmesi nedeniyle ortaya çıkar.

Vergi kaybına sebebiyet verdiği tespit edilen mükelleflerden öncelikle vergi tutarı alınmaktadır, ayrıca onlara hesaplanan tutarın 3 katı, 1 katı, 1/2 katı veya 1/5 katı kadar da ceza kesilmektedir. Kesilecek ceza tutarı fiilin durumuna göre değişmektedir. Örneğin vergi kaybı kanunda yer alan hesap ve muhasebe hileleri yapmak, defter ve belgeleri gizlemek, sahte belge düzenlemek gibi fiillerle meydana gelmişse vergi ziyayı cezası 3 katı kadar kesilmektedir.

Usulsüzlük Cezaları Nelerdir?

Usulsüzlük cezaları; genel usulsüzlük ve özel usulsüzlük olmak üzere iki çeşittir.

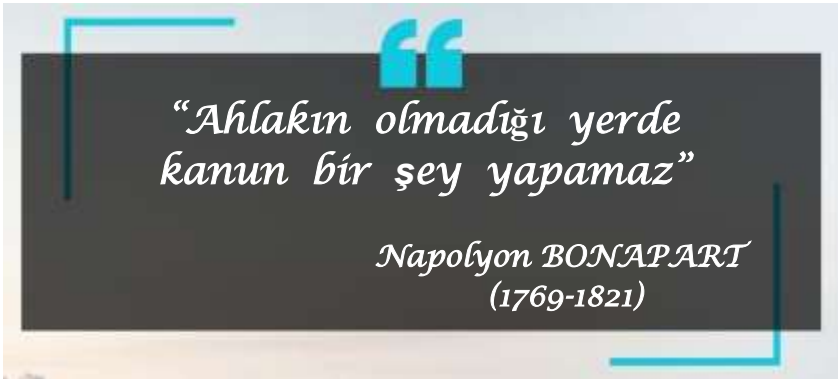
- Genel usulsüzlük cezaları, vergi kanunlarında yer alan şekle ve usule ilişkin hükümlere uyulmaması halinde verilmektedir. Bildirim, belgelendirme veya defter tutma ödevlerine ilişkin aykırılıkları cezalandırmayı amaçlar. Bu usulsüzlük cezaları farklı mükellef grupları dikkate alınarak belirli tutarda para cezası olarak kesilir.
- Özel usulsüzlük cezaları ise vergi ödevlerinin daha ağır şekilde ihlal edilmesine yol açan şekle ve usule ilişkin kuralların ihlal edilmesi halinde verilmektedir. Bu nedenle özel usulsüzlük cezaları kanuna aykırı her bir fiil için ve daha ağır olarak tespit edilmiştir. Bu cezalar bazı fiiller için belirli oranlarda, bazıları için de belirli tutarlarda idari para cezası şeklinde kesilir.

Vergi Kaçakçılığı ile İlgili Hapis Cezası Verilir mi?

Kişilere, vergi kaçakçılığı sebebiyle 18 aydan 8 yıla kadar hapis cezası verilebilmektedir. Vergi kaçakçılığı suçları kanunda şu şekilde sayılmıştır:

Dikkat!! Vergi kaçakçılığının cezası 18 aydan 8 yıla kadar haptir.

- Hesap ve muhasebe hilesi yapmak,
- Uydurma kişiler adına muhasebe hesapları açmak,
- Çift defter tutmak,
- Defter, kayıt ve belgeleri tahrif etmek veya gizlemek,
- Yanıltıcı belge düzenlemek veya kullanmak,
- Defter, kayıt ve belgeleri yok etmek,
- Sahte belge düzenlemek veya kullanmak,
- Anlaşmalı olmayan matbaalara belge bastırmak ve kullanmak,
- Ödeme kaydedici cihazlara kanuna aykırı müdahalede bulunmak.

6. MÜKELLEF HAKLARI

Mükellef Hakları Nedir?

Mükellef hakları, çeşitli hukuki düzenlemeler çerçevesinde vergileme alanında mükelleflere bir talepte bulunma yetkisi veren ve ihlal edildiğinde hukuki koruma sağlayan bir dizi hakları içerir. Her mükellefin vergilendirilmesi sırasında başvurabileceği çeşitli hakları mevcuttur. Bunlar özellikle tarhiyat, tahsilat, vergi incelemesi, vergi uyuşmazlıkları, yargılama vb. alanlarda mükelleflere imkanlar sağlamaktadır.

Vergi Uyuşmazlığı Durumunda Ne Yapılabilir?

Vergi uyuşmazlığı idari aşamada veya yargı yoluna başvurularak çözüme kavuşturulabilir. Kişiler kendi durumlarına uygun gördükleri çözüm yolunu seçebilirler.

İdari Aşamada Hangi Yolları Kullanabilirim?

Vergi uyuşmazlıklarının idari aşamada çözüm yolları şunlardır: uzlaşma, hataların düzeltilmesi, üst makama başvuru, izaha davet, kanun yolundan vazgeçme ve karşılıklı anlaşma usulü.

Uzlaşma Nedir ve Nasıl Yapılır?

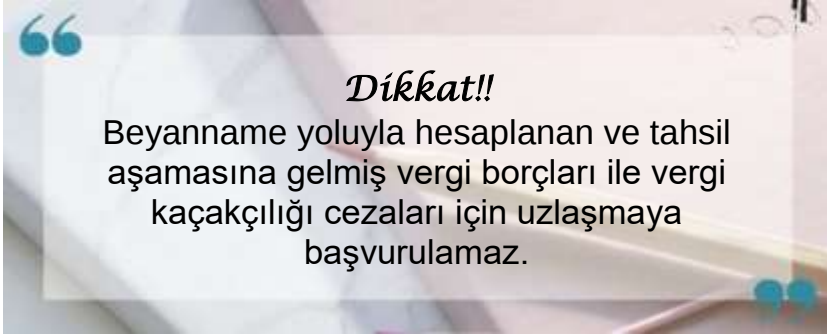
Uzlaşma, mükellefler ile ilgili yapılan işlemleri yargıya intikal ettirmeden önce vergi idaresi ile anlaşmak için başvurabilecekleri idari çözüm yollarından biridir. Böylece vergi idaresi kanunen alması gereken vergiler ve/veya cezaların bir bölümünden vazgeçerek, mükellef ile karşılıklı anlaşması, uyuşmazlıkların giderilmesi ve uzun bir dava sürecinden kurtularak, daha hızlı tahsilat yapılması sağlanmaktadır. Uzlaşma uygulama biçimi olarak “tarhiyat öncesi” ve “tarhiyat sonrası” olmak üzere iki şekilde yapılabilmektedir.

Mükellefler Hangi Borçlar için Uzlaşmaya Başvurabilir?

Tarhiyat öncesi aşamada, haklarında vergi incelemesi başlamış mükellefler inceleme sonucunda bulunacak vergi farkı ile kesilecek idari para cezaları için uzlaşmaya gidebilirler.

Tarhiyat sonrası uzlaşma ise mükellefe yönelik tarhiyatlar yapıldıktan sonra başvurulacak bir idari yoldur. Tarhiyat sonrası uzlaşma kapsamına ikmalen, re’sen ve idarece tarh

edilen vergiler ile bunlara ilişkin olarak kesilen idari para cezaları girer.

Tarhiyat Öncesi Uzlaşma Nasıl Yapılır?

Tarhiyat öncesi uzlaşma başvurusu, vergi incelemesi sırasında düzenlenen tutanak üzerinde mükellefin “Uzlaşma Talebim Vardır” yazısının eklenmesi ile yapılır. Bunun üzerine mükellefe bir yazı ile uzlaşma gün ve saati, uzlaşma gününden en az 15 gün önce bildirilir. Uzlaşma toplantısına mükellefin kendisi veya vekâlet verdiği mali müşaviri katılabilir. Toplantıda serbest pazarlık usulüne göre vergi ve cezalardan feragat edilebilecek tutar belirlenmeye çalışılır.

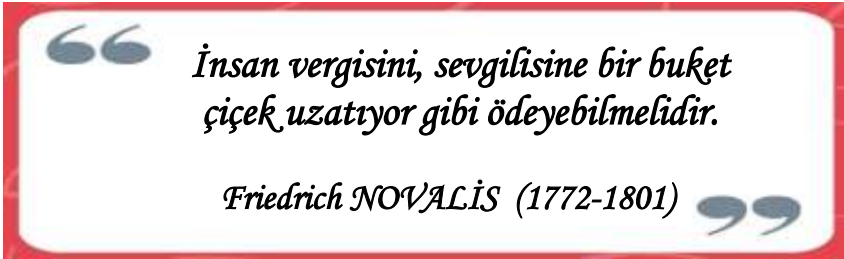
Tarhiyat Sonrası Uzlaşma Nasıl Yapılır?

Tarhiyat sonrası uzlaşma başvurusu, vergi ve ceza ihbarnamesinin tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde vergi dairesine dilekçe verilerek yapılır. Bunun üzerine mükellefe bir

yazı ile uzlaşma gün ve saati, uzlaşma gününden en az 15 gün önce bildirilir. Uzlaşma toplantısına mükellefin kendisi veya vekâlet verdiği mali müşaviri katılabilir. Toplantıda serbest pazarlık usulüne göre vergi ve cezalardan feragat edilebilecek tutar belirlenmeye çalışılır.

Uzlaşma Sağlanırsa Ne Olur?

Uzlaşma sağlanması halinde uzlaşma tutanağı, uzlaşmaya katılan kişilerce imzalanır. İmzalanan tutanağın bir nüshası mükellefe verilir. Bu tarihten itibaren bir ay içinde ödenir. Uzlaşma sağlanan vergi ve cezalar ile ilgili başka hiçbir yola başvurulamaz.

Uzlaşma Sağlanamazsa Ne Olur?

Uzlaşma sağlanamazsa, tekrar uzlaşma talebinde bulunulamaz. Dava açma süresi içinde cezalarda indirimden yararlanılabilir veya dava açılabilir.

Mükellef Uzlaşılan Vergi ve Cezayı Ödeyemezse Ne Olur?

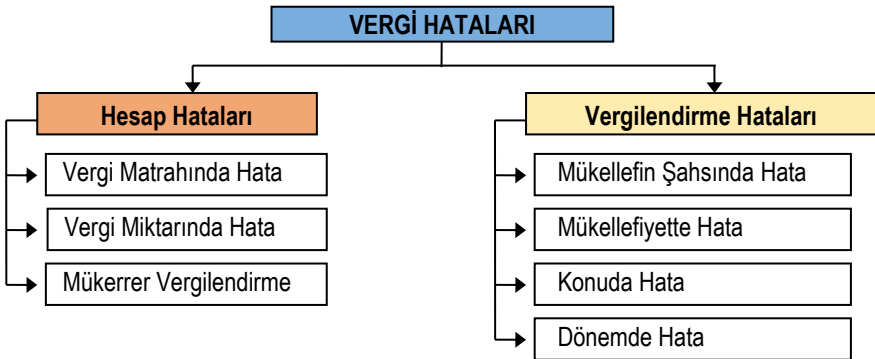
Uzlaşma sağlandıktan sonra, uzlaşılan vergi ve cezaların süresinde ödenmemesi halinde uzlaşma geçersiz sayılmaz. Ancak, zamanında ödenmeyen vergi ve cezalar için gecikme zammı hesaplanır.

Vergi Hatası Nedir?

Vergi hatası, vergiye ilişkin hesaplarda veya vergilendirmede yapılan hatalar yüzünden, haksız yere fazla veya eksik vergi istenmesi veya alınmasıdır. Hatalar mükelleften veya idareden kaynaklanabilir.

Vergi Hatalarının Çeşitleri Nelerdir?

Vergi hataları hesap hataları ve vergilendirme hataları olarak ikiye ayrılır.

Vergi Hataları Nasıl Düzeltilir?

Mükellef işlemin hatalı olduğunu anladığında 5 yıllık zamanaşımı süresi içinde dilekçe ile vergi dairesine başvurabilir. Vergi hataları hatalı işlemin geri alınmasını sağlayacak **düzeltilme fişi** aracılığıyla vergi dairesi müdürü tarafından düzeltilir. Vergi hataları düzeltilmezse, Hazine ve Maliye Bakanlığı'na "şikâyet yolu" ile başvurabilir veya dava yoluna gidilebilir.

İzaha Davet Nedir?

İzaha davet henüz mükellef hakkında vergi incelemesine başlanmadan, dosya takdir komisyonuna sevk edilmeden veya üçüncü kişilerce ihbar yapılmadan önce; idarenin vergi kaybına yönelik **ön tespitler** yaptığı hallerde mükellefin durum hakkında açıklama yapmaya davet edilmesidir.

İzahatta Bulunma Süresi Ne Kadardır?

Kendisine izaha davet yazısı tebliğ edilenlerin 30 gün içerisinde ilgili komisyona açıklamada bulunmaları gerekir. Süresinde yapılan açıklama, komisyonca en geç 45 gün içinde değerlendirilerek sonuca bağlanır.

İzahatın Kabul Edilmesi Halinde Ne Olur?

Komisyonda izahatın kabul edilmesi halinde mükellef hakkında herhangi bir işlem yapılmaz.

İzahatın Kabul Edilmemesi Halinde Ne Olur?

Mükellefçe yapılan izahatın komisyonda yeterli bulunmaması halinde mükellef vergi incelemesine alınır.

İzahatta Bulunma Süresi İçinde Mükellef Beyanname Verirse Ne Olur?

İzahatta bulunma süresi içinde mükellef beyanname verebilir. Bu durumda izaha davet kapsamında verilen beyannamedeki vergiler izahat zammı ile birlikte ödenir. Ayrıca kayba uğratılan verginin %20'si oranında vergi ziyası cezası kesilir. Mükellef bu vergi ve cezalar için pişmanlıktan yararlanamaz, ancak uzlaşmadan yararlanabilir.

Cezalarda İndirim Yapılır Mı?

Vergi ile ilgili tüm idari para cezalarında indirim yapılmaktadır. Cezalarda indirim yapılabilmesi için hem zamanında başvuru yapılması, hem de süresinde ödenmesi gerekmektedir.

Cezalarda İndirime Ne Zaman Başvurulur?

Ceza ihbarnamesinin tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içinde vergi dairesine başvurarak vergi ziyai, genel usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarında indirim talebinde bulunulabilir.

Vergi Cezalarında İndirim Oranı Ne Kadardır?

- Vergi ziyai cezası (uzlaşılan vergi ziyai cezası hariç), genel usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının %50'si indirilir.
- Uzlaşılan vergilerin süresi içinde ödenmesi halinde ise uzlaşılan cezanın %25'i indirilir.
- Düşük tutarlardaki (**2022 yılı için 6.800 TL'ye kadar**) genel usulsüzlük ve özel usulsüzlük cezalarının ise %75'i indirilir.

Cezada İndirimde Hangi Süre İçerisinde Ödeme Yapılmalıdır?

Vergi dairesine 30 gün içinde başvuruda bulunan kişinin cezalarını indirimli olarak 1 aylık ödeme süresi içinde veya teminat göstererek vadenin bitiminden itibaren 3 ay içinde ödemesi gerekir. Aksi takdirde cezalarda indirim imkânından yararlanamaz.

Pişmanlık Nedir ve Nasıl Başvurulur?

Pişmanlık, mükellefin vergi kabahati veya suçu işledikten sonra, kendiliğinden vergi idaresine başvurması halinde ceza

kesilmesini önleyen bir uygulamadır. Pişmanlık başvurusu ihbar yapılmadan veya incelemeye başlanmadan önce vergi dairesine dilekçe verilerek yapılmalıdır.

Kimler Pişmanlıktan Yararlanabilir?

Pişmanlıktan beyana tabi vergileri zamanında ve doğru olarak beyan etmeyen mükellefler yararlanabilir. Bu çerçevede gelir vergisi, kurumlar vergisi, katma değer vergisi, özel tüketim vergisi, veraset ve intikal vergisi, banka sigorta muameleleri vergisi, damga vergisi ve bazı belediye vergileri için pişmanlıktan yararlanılabilir.

*Emlak vergisi
için pişmanlık
hükümleri
uygulanmaz.*

Pişmanlıktan Yararlanma Şartları Nelerdir?

- Mükellefin işlemiş olduğu fiili vergi dairesine dilekçe ile kendiliğinden başvurması gerekir.
- Mükellefin başvuru tarihinden itibaren 15 gün içinde pişmanlık beyannamesini vermesi gerekir.
- Mükellefin beyan ettiği vergileri yine bu 15 gün içinde pişmanlık zammı (**2022 yılı için aylık %1,60**) ile birlikte ödemesi gerekir.

Tecil Nedir ve Kapsamına Hangi Vergiler Girer?

Vergi borcunun ödenmesi halinde mükellef çok zor duruma düşecekse, vergi dairesine dilekçe ile başvurup borcun ertelenmesini ve taksitler halinde ödenmesini isteyebilir. Vergi dairesi belirli bir teminat isteyerek ve tecil faizi (**2022 yılı için yıllık %15**) uygulayarak vergi borçlarını 36 aya kadar tecil edebilir.

Tecil kapsamına gelir vergisi, kurumlar vergisi, gelir ve kurumlar vergisi stopajları, damga vergisi, motorlu taşıtlar vergisi, gecikme zammı ve faizi ile vergi cezaları girer.

Tecilden Yararlanma Şartları Nelerdir?

- Borçlunun çok zor duruma düşecek olması,
- Borçlunun dilekçe ile talepte bulunması,
- Borçlu tarafından teminat gösterilmesi,
- Tecil faiziyle birlikte borcun ödenmesi,
- Borçlunun borç ödemedede iyiniyetli olması.

Terkin Nedir ve Nasıl Faydalanılır?

Genellikle doğal afetler nedeniyle borçlunun toplam malvarlığının önemli bir kısmının zarar görmesi halinde vergi

daresinin vergi borçlarının bir kısmını silme işlemine terkin denir. Terkin zarar gören ticari malvarlığına ait gelir veya kurumlar vergisi ile bunların ceza, faiz ve zamlar için uygulanabilir. Terkinden yararlanmak için afetten zarar görenlerin 6 ay içinde vergi dairesine başvurmaları gerekir.

Yeniden Yapılandırma Nedir?

Devlet; tahsilatı hızlandırmak amacıyla bazı durumlarda kamu alacaklarının yeniden yapılandırılması yoluna gitmektedir. Bu durumda genellikle vergi borçlarının tamamı ödenmekte, vergi cezalarının ise tamamı veya bir kısmı silinmekte, kalan kısmı Yİ-ÜFE ile güncellenerek, peşin veya taksitler halinde ödenmesine imkan sağlanmaktadır.

Vergi Davası Nereye ve Ne Zaman Açılabilir?

Mükellefler veya kendilerine vergi cezası kesilenler tarh edilen vergilere ve kesilen cezalara karşı **vergi mahkemesinde** dava açabilirler. Dava açma süresi, tarh edilen vergilere ve kesilen cezalara karşı tebliğ tarihinden itibaren 30 gün, ödeme emrine karşı ise 15 gündür. Vergi mahkemelerinde bir dava açıldığında yaklaşık 8 – 12 ay içinde karara bağlanır.

“
Unutma! Vergi mahkemesine dava açma süresi 30 gündür
”

Vergi Mahkemesi Kararlarına Karşı Başvurulacak Kanun Yolları Nelerdir?

Vergi mahkemesinin belirli tutarı **(2022 yılı için 9.000 TL)** aşmayan davaya ilişkin kararı kesindir ve üst mahkemelere başvurulamaz. Bu tutarı aşan kararlara karşı, 30 gün içinde Bölge İdare Mahkemesine (istinaf yolu) başvurulabilir. Bölge İdare Mahkemesi tarafından karara bağlanan ve belirli tutarı **(2022 yılı için 261.000 TL)** aşmayan davaya ilişkin kararı kesindir ve Danıştay'a başvurulamaz. Bu tutarı da aşan kararlara karşı 30 gün içinde Danıştay'a (temyiz yolu) başvurulur.

7. CEBREN (ZORLAMA İLE) TAHSİLAT

Cebren Tahsilat Nedir?

Kamu alacağı vadesinde ödenmezse, vergi dairesinin başlatacağı takip ve icra süreci sonunda alacaklarını zorla tahsil etmesine cebren tahsilat denir. Cebren tahsilat; haciz, teminatlı alacakların tahsili veya iflas yolları ile yapılabilir.

Cebren tahsilat süreci, [6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun](#) çerçevesinde düzenlenmektedir.

Ödeme Emri Nedir?

Ödeme emri, vadesi geçmiş ve ödenmemiş olan kamu borçlarının ödenmesi için son bir uyarı yazısıdır. Bu yazı ile 15 gün içinde kamu borçlarının ödenmesi istenir. Borçlar ödenmezse cebren tahsilat yollarına başvurulur.

Ödeme Emri Gelince Ne Yapılmalı?

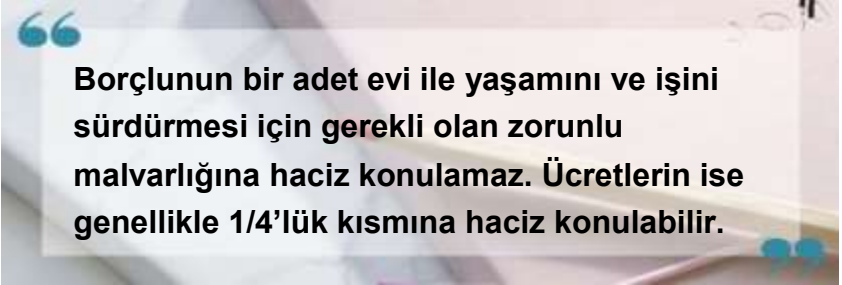
Kendisine ödeme emri tebliğ edilen borçlu 15 gün içinde borçlarını ödeyebilir, ödemeyecekse mal bildiriminde bulunabilir veya vergi mahkemesine dava açabilir. Borçlu, mal bildiriminde bulunmazsa 3 aya kadar hapis ile zorlama cezası verilebilir.

Haciz Yoluyla Cebren Tahsilat Nedir?

Kendisine ödeme emri gelmesine rağmen borçlu borcunu ödemezse, alacaklı tahsil dairesi borçlunun mal varlığının bir kısmına el koymak suretiyle alacağını zorla tahsil etmesine haciz denir.

Hacizde Nelere El Konulabilir?

Haciz sırasında borçlunun sahibi olduğu menkul ve gayrimenkullere haciz konulabilmektedir. Bu kapsamda borçlunun bankadaki paraları, arabaları, bina, arsa ve arazileri, işyeri veya evindeki bazı malları haczedilebilir.

Teminat İstenmesi Nedir ve Hangi Hallerde İstenebilir?

Vergi alacağının tahsilinin tehlikeye düştüğü bazı hallerde vergi dairesi alacağını güvence altına almak amacıyla teminat isteyebilir. Teminat istenmesi gereken haller; mükellefin vergi kaçırması, sahte belge düzenlemesi veya bu fiillere iştirak edilmesi olarak belirlenmiştir.

Teminat Olarak Neler Gösterilebilir?

- Para,
- Bankalar tarafından verilen süresiz teminat mektupları,
- Devlet iç borçlanma senetleri (Hazine bonosu ve devlet tahvili),
- Hükümetçe belli edilecek milli hisse senetleri (%15 noksanıyla değerlendirilir),
- İlgililer veya ilgililer lehine üçüncü kişiler tarafından gösterilerek alacaklı idare tarafından haczedilen menkul ve gayrimenkul mallar.

İhtiyati Haciz Neden Uygulanır?

İhtiyati haciz, ileride tahakkuk edecek veya vadesi geçmiş olan kamu alacaklarının tahsil güvenliğini sağlamak ve borçlunun mallarını kaçırmaması veya üçüncü kişilere devretmesini engellemek amacıyla uygulanır.

İhtiyati Haciz Nasıl Uygulanır?

İhtiyati haciz, alacaklı tahsil dairesinin bulunduğu yerdeki mahalli en büyük memuru (Vali veya Kaymakam) veya Vergi Dairesi Başkanının kararı üzerine ödeme emri gönderilmeden vergi dairesi tarafından borçlunun mal varlığının bir kısmına derhal el konularak uygulanır.

İKİNCİ KISIM

TÜRK VERGİ SİSTEMİ

“

*“Dünyada anlaşılması en zor
şey, gelir vergisidir.”*

Albert EINSTEIN
(1879-1955)

”

1. GELİR VERGİSİ

Gelir Vergisi Nedir ve Ne Üzerinden Alınır?

Gelir vergisi, elde edilen gelir üzerinden alınan bir vergidir. Bir takvim yılı içinde kazanç elde eden kişiler, kanunda belirtilen giderler düşüldükten sonra kalan gelir üzerinden vergi öderler.

Gelir vergisi, [193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu](#) çerçevesinde uygulanmaktadır.

Gelir Vergisinin Mükellefi Kimdir?

Gelir vergisinin mükellefi bir yıl içinde gelir elde eden gerçek kişilerdir.

Hangi Gelirler Üzerinden Vergi Alınır?

Gelir vergisi; ticari, zirai, serbest meslek kazançları, ücretler, gayrimenkul sermaye iratları (kira gelirleri), menkul sermaye iratları (menkul kıymet gelirleri) ile değer artışı ve arızı kazançlar üzerinden alınmaktadır. Bunun dışındaki gelirler üzerinden gelir vergisi alınmaz.

“
Gerçek kişilerin
gelirlerinden Gelir
Vergisi, tüzel
kişilerin gelirlerinden
ise Kurumlar Vergisi
alınır.
”

Gelir Vergisi Oranları Nedir?

Gelir vergisi artan oranlı bir yapıya sahiptir. Böylece az geliri olanlar daha az, çok geliri olanlar ise daha fazla vergilendirilir. 2022 yılı gelirleri için gelir vergisi tarifesine aşağıdaki gibidir:

2022 YILI GELİRLERİNE UYGULANACAK TARİFE	
32.000 TL'ye kadar	% 15
70.000 TL'nin 32.000 TL için 4.800 TL, fazlası için	% 20
170.000 TL'nin 70.000 TL için 12.400 TL, fazlası için	% 27
880.000 TL'nin 170.000 TL için 39.400 TL, fazlası için	% 35
880.000 TL'den fazlasının 880.000 TL için 287.900 TL, fazlası için..	% 40

Ticari Kazanç Nasıl Vergilendirilir?

Her türlü ticari ve sınai faaliyet sonucunda elde edilen gelir üzerinden gelir vergisi alınmaktadır. Ticari kazanç olarak kabul edilen bu faaliyetlerin tespitinde belge düzenine uyulması, defter tutulması ve elde edilen gelirin beyan edilmesi gerekmektedir. İşle ilgisi açık ve kazancın elde edilmesi ve sürekliliğinin sağlanmasına yönelik olan giderler (genel giderler, sigorta primleri, iş ve seyahat gideri, amortismanlar vb.) gelirden düşülmektedir.

Ticari Kazanç Elde Edenlerin Vergi Tasarruf Yöntemleri Nelerdir?

- Evinde giyim, örgü, yemek ürünleri üretip satışını yapan, seyyar satıcılık yapan vb. esnaflar elde ettikleri kazanç üzerinden vergi ödemezler.

- 29 yaşından önce ilk defa ticari faaliyetten gelir elde eden kişiler 3 yıl boyunca 75.000 TL'ye kadarlık gelirleri için vergi ödemezler.
- Taksici, tamirci, terzi, berber gibi basit usulde vergilendirilenlerin kazançları istisnadır, bu kazançları üzerinden vergi ödemezler.
- Okul öncesi, ilköğretim, özel eğitim ve orta öğretim özel okullarının işletilmesinden elde edilen kazançlar, beş yıl boyunca vergilendirilmez.
- Teknoloji geliştirme bölgelerinde yazılım veya Ar-Ge (araştırma - geliştirme) faaliyetlerinden elde edilen gelirlerden vergi alınmaz.
- Serbest bölgelerde imalat işi ile uğraşanların elde ettikleri kazançlardan gelir vergisi alınmaz.
- Sosyal içerik üreticilerinin (youtuber, influencer) yıllık belirli bir tutara kadar (**2022 yılı için 880.000 TL**) kazançları beyana tabi değildir. Bunlar banka hesaplarına yatan tutar üzerinden %15 stopaj yapılarak vergilendirilir.

*“Youtuber ve
influencerlar
%15 stopaj
vergisi öderler”*

Zirai Kazanç Nasıl Vergilendirilir?

Çiftçiler; arazi, göl, nehirlerde yapılan ekim, dikim, bakım, üretme, yetiştirme faaliyetlerinden elde edilen zirai kazançları

ancak belirli büyüklüğün üzerinde bir faaliyeti içeriyorsa belge düzenleyecek, defter tutacak ve beyanname verecektir. Büyük çiftçiler dışındakiler, zirai faaliyetten elde ettikleri kazançlardan stopaj yapılarak vergilendirilir.

Zirai Kazanç Elde Edenlerin Vergi Tasarruf Yöntemleri Nelerdir?

- 29 yaşından önce ilk defa zirai faaliyetten gelir elde eden kişiler 3 yıl boyunca 75.000 TL'ye kadarlık gelirleri için vergi ödemezler.
- Tarım ve hayvan yetiştirilmesini teşvik amacıyla verilen ödüller vergi dışında tutulmuştur.

Serbest Meslek Kazancı Nasıl Vergilendirilir?

Sermayeden çok mesleki bilgi ve uzmanlığa dayanan avukatlık, doktorluk, veterinerlik, mali müşavirlik, mühendislik vb. meslekleri işverene bağlı olmaksızın kişisel sorumluluk altında yürütenler bu faaliyetlerden elde ettikleri gelirleri üzerinden gelir vergisi öderler. Bu faaliyetlerin tespitinde belge düzenine uyulması, defter tutulması ve elde edilen gelirin beyan edilmesi gerekir. İşle ilgisi açık ve kazancın elde edilmesi ve sürekliliğinin sağlanmasına yönelik olan giderler (genel giderler, mesleki aidatlar, sigorta primleri, amortismanlar vb.) gelirden düşülür.

Serbest Meslek Kazancı Elde Edenlerin Vergi Tasarruf Yöntemleri Nelerdir?

- Nüfusu 5.000'den az olan yerlerde faaliyet gösteren ebe, arzuhalci, sünnetçi, sağlık görevlisi, rehber vb. elde ettikleri gelirlerden vergi ödemezler.
- 29 yaşından önce ilk defa serbest meslek faaliyetinden gelir elde eden kişiler 3 yıl boyunca 75.000 TL'ye kadarlık gelirleri için vergi ödemezler.
- Yazar, heykeltıraş, ressam, bestekar, bilgisayar programcısı, mucitler gibi kişiler ve kanuni mirasçılarının fikir ve sanat eserlerini satmak ve kiralamak yoluyla elde ettiği gelirlere telif kazancı denir ve yıllık belirli bir tutara kadar (**2022 yılı için 880.000 TL**) olan bu kazançlar beyana tabi değildir. Elde edilen bu kazançlar üzerinden %17 stopaj yapılarak vergilendirilir.
- İlim, fen ve güzel sanatların gelişmesini teşvik amacıyla serbest meslek erbaplarına verilen ödüller vergiden istisna edilmiştir.

Ücret Nasıl Vergilendirilir?

Kişilerin işverene tabi ve belirli bir işyerine bağlı olarak hizmet karşılığı elde ettikleri gelirler ücret olarak vergiye tabidir. Brüt ücret üzerinden sosyal güvenlik kesintileri, işsizlik sigortası, özel sigorta primleri, engelli indirimi, sendika aidatları

düşüldükten sonra kalan tutardan vergi hesaplanır. Ayrıca asgari ücretin üzerinde elde edilen gelirden asgari ücret tutarına isabet eden kısım vergi dışı bırakılır. Ücretlilerin vergilendirilmesi ile ilgili işlemler işverenler aracılığıyla yapılır.

Ücretlerde Vergi Tasarruf Yöntemleri Nelerdir?

- Ücretlilerin yemek için aldığı günlük belirli bir tutara kadar gelir **(2022 yılı için KDV hariç 34 TL)** vergilendirilmez.
- Ücretlilerin ulaşım için aldığı toplu taşıma kartı, bileti vb. ile belgelendirilen günlük belirli bir tutara kadar gelir **(2022 yılı için 17 TL)** vergilendirilmez.
- İşveren tarafından ücretliye oturması için sağlanan 100 m²'yi aşmayan lojman bedeli vergilendirilmez.
- Ev işlerinde çalışan hizmetçi, kapıcı, bekçi gibi kişilerin aldığı ücretler ile ölüm, engelli, hastalık ve işsizlik tazminat ve ödemeleri ile evlenme ve doğum nedeniyle yapılan yardımlar ve kıdem tazminatlarından vergi alınmaz.

GMSİ (Kira Gelirleri) Nasıl Vergilendirilir?

Bina, arsa ve arazi, sınai ve ticari haklar, motorlu nakil ve çekme araçları vb. unsurların kiraya verilmesinden elde edilen

gelirler vergiye tabidir. Kira gelirleri mükellefin tercihine bağılı olarak gerçek usulde ve götürü gider usulüne göre vergilendirilir. Gerçek usulde vergilemede kira gelirinden belgeye dayanan aidatlar, sigorta giderleri, bakım onarım giderleri, amortismanlar vb. düşülır. Götürü gider usulünde ise kira gelirlerinin %15'i doğrudan gider olarak indirilir.

GMSİ (Kira Gelirleri) İçin Vergi Tasarruf Yöntemleri Nelerdir?

- Başka geliri olmayan ya da gelirleri belirli bir tutarı (**2022 yılı için 250.000 TL**) aşmayan kişiler konut istisnasından (**2022 yılı için 9.500 TL**) yararlanırlar ve bu tutar için vergi ödemezler. Ticari, zirai ve serbest meslek kazancı için beyanname veren kişiler konutlarından kira geliri elde ederlerse, konut istisnasından yararlanamazlar.

MSİ (Menkul Kıymet Gelirleri) Nasıl Vergilendirilir?

Kâr payları, faiz ve diğır menkul kıymetlerden elde edilen gelirler vergiye tabidir. Bunların vergilendirilmesinde muhafaza, sigorta, tahsilat vb. giderler gelirden düşülebılır. Bu gelirler genellikle banka, finans vb. aracı kurumlar yoluyla elde edildiğinden ödeme yapılırken stopaj yoluyla vergilendirilir.

MSİ (Menkul Kıymet Gelirleri) İçin Vergi Tasarruf Yöntemleri Nelerdir?

- Şirketlerden kâr payı olarak elde edilen gelirlerin yarısı vergi dışı bırakılmıştır.
- Menkul kıymet araçlarında stopaj oranları birbirinden farklıdır. Kişiler bu oranlara bakarak kendilerine en uygun yatırım araçlarında sermayelerini değerlendirebilirler.

Vergilendirilen Diğer Gelirler Nelerdir?

Hisse senetleri, arama, işletme ve imtiyaz hakları, ortaklık hisseleri, gayrimenkullerin elden çıkarılmasında satışla alış değeri arasındaki fark değer artışı kazancı olarak vergilendirilir. Bunun dışında süreklilik göstermeyen ticari ve serbest meslek faaliyetinden elde edilen gelirler, gayrimenkullerini boşaltırken veya devrederken hava parası, tazminat vb. ödeme alan kişiler arızı kazanç kapsamında vergiye tabidirler.

Diğer Gelirlerde Vergi Tasarruf Yöntemleri Nelerdir?

- Gayrimenkullerin 5 yıl geçtikten sonra satışı değer artışı kazancı olarak vergiye tabi değildir.
- Değer artışı kazançlarında belirli bir tutara kadar olan gelir (**2022 yılı için 25.000 TL**) vergi dışı bırakılmıştır.

- Arızı kazançlarda belirli bir tutara kadar olan gelir (**2022 yılı için 58.000 TL**) vergi dışı bırakılmıştır.

Gelir Vergisi Ne Zaman Beyan Edilir?

Gelir vergisi “Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi” aracılığıyla gelirin elde edildiği takvim yılını takip eden yılın **Mart ayının sonuna kadar** beyan edilir. 31 Mart’a kadar beyannamesini vermeyenler için cezalar söz konusudur.

Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi Nasıl Verilir?

Yıllık gelir vergisi beyannamesi e-beyanname olarak doldurulur ve aşağıdaki yollarla vergi dairesine gönderilir:

- Elektronik beyanname gönderme talep formu ile başvurarak kullanıcı adı ve şifre alanlar, beyanname düzenleme programı aracılığıyla doldurdıkları beyannamelerini internet vergi dairesi aracılığıyla <https://ebeyanname.gib.gov.tr/> üzerinden gönderebilir.
- Gelirleri ücret, kira, menkul kıymet, değer artışı ve arızı kazançlardan oluşanlar internet vergi dairesi <https://intvrg.gib.gov.tr/> aracılığıyla beyannamelerini doldurarak gönderebilir.
- Defter-beyan sistemini kullananlar ise sistem üzerinden <https://www.defterbeyan.gov.tr/tr> aracılığıyla beyannamelerini gönderebilir.

Hangi Gelirler Beyan Edilir?

Ticari kazanç, serbest meslek kazancı, istisna hadlerini aşan ve/veya stopaj yoluyla vergilendirilmeyen kazançlar ile yıllık belirli bir tutarı aşan ücret gelirleri **(2022 yılı için 880.000 TL)**, birden fazla işverenden elde edilen birden fazlasının toplamı belirli bir tutarı aşan ücret gelirleri **(2022 yılı için 70.000 TL)**, stopaj yapılmış bazı gelirlerden kanuni beyan sınırını aşan gelirler **(2022 yılı için 70.000 TL)** ile stopaj yapılmamış bazı gelirlerden kanuni beyan sınırını aşan gelirler **(2022 yılı için 3.800 TL)** beyan edilir.

Gelir Vergisi Ne Zaman Ödenir?

Gelir vergisi Mart ve Temmuz da iki taksitte ödenir.

Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi ile beyan edilen gelir vergisi biri Mart ayı, diğeri Temmuz ayı olmak üzere iki eşit taksitte ödenir.

Gelir Vergisi Tasarruf Yöntemleri Nelerdir?

- Ticari, zirai ve serbest meslek kazancı elde ederek, vergi beyannamelerini süresinde vermiş, vergilerini zamanında ödemiş ve ayrıca 1.000 TL'nin üzerinde vadesi geçmiş borcu bulunmayan uyumlu mükellefler %5 vergi indiriminden yararlanabilir.

- Kişilerin beyan ettikleri gelirin % 15'ini aşmamak üzere kendileri, eş ve çocukları için yaptırdıkları özel sigortalardan; hayat sigortası primlerinin %50'si ile kaza, hastalık, sağlık, engelli, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primlerinin tamamı beyanname üzerinde gösterilerek gelirden indirilebilir.
- Kişilerin beyan ettikleri gelirin % 10'unu aşmamak ve belgelendirilmek koşuluyla kendisi, eş ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yaptıkları eğitim (üniversite hariç, okul öncesi ile ilk, orta ve lise eğitimi veren özel kurumlar için) ve sağlık harcamalarının toplamı beyanname üzerinde gösterilerek gelirden indirilebilir.
- Ücretliler ve serbest meslek erbapları ile bunların belirli koşullarda yakınlarının %40 ve üzerinde engelli olması durumunda, engellilik oranlarına göre indirimden yararlanırlar.
- Belirli kurumlara (kamu menfaatine yararlı derneklere, vergi muafiyeti tanınan vakıflara, kamu kurumlarına eğitim, sağlık, sosyal, kültür ve sanat amaçlı, gıda bankalarına, Kızılay ve Yeşilay'a, Cumhurbaşkanlığınca başlatılan yardım kampanyalarına) yapılan bağış ve yardımlar beyanname üzerinde gösterilerek gelirden indirilebilir.
- Mükelleflerin, işletmeleri bünyesinde gerçekleştirdikleri yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve

geliştirme (Ar-Ge) harcamaları tutarının tamamı beyanname üzerinde gösterilerek gelirden indirilebilir.

- Sponsorluk harcamalarının amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için % 50'si beyanname üzerinde gösterilerek gelirden indirilebilir.
- Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilere verilen mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kaydı tutma, çağrı merkezi, veri saklama, eğitim ve sağlık hizmetlerinden elde edilen kazancın %50'si beyanname üzerinde gösterilerek gelirden indirilebilir.
- Kişilerin, posta idaresi ya da hızlı kargo taşımacılığı yapan şirketler tarafından düzenlenen elektronik ticaret gümrük beyannamesiyle gerçekleştirdikleri mal ihracatı kapsamında elde ettikleri kazancın %50'si beyanname üzerinde gösterilerek gelirden indirilebilir.

“ Vergileme sanatı, mümkün olduğu kadar fazla tüyü, mümkün olan en az bağırtıyla toplayabilmektir.

Jean Baptiste COLBERT (1619-1683)

2. KURUMLAR VERGİSİ

Kurumlar Vergisi Nedir ve Ne Üzerinden Alınır?

Kurumlar vergisi, kurum kazançlarından alınan objektif bir vergidir. Verginin konusunu oluşturan kazanç gelir vergisinin konusuna giren gelirlerden meydana gelir.

Kurumlar vergisi [5520 sayılı Kurumlar Vergisi Kanunu](#) çerçevesinde uygulanmaktadır.

Kurumlar Vergisinin Mükellefi Kimdir?

Kanunda verginin mükellefleri aşağıdaki şekilde sayılmıştır:

- Sermaye şirketleri (anonim, limited, sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler)
- Kooperatifler,
- İktisadi kamu kuruluşları,
- Dernek veya vakıflara ait iktisadi işletmeler,
- İş ortaklıkları.

Kurumlar Vergisi Oranı Nedir?

Kurumlar vergisi oranı %20'dir. 2022 kazançları için bu oran %23 olarak belirlenmiştir. Banka ve finans kurumları için oran %25 olarak uygulanır.

Kurumlar Vergisinin İşleyiş Mekanizması Nasıldır?

Kurumların bir yıl içinde elde ettikleri gelirleri kurumlar vergisine tabidir. Faaliyetlerin tespitinde belge düzenine uyulması, defter tutulması ve elde edilen gelirin beyan edilmesi gerekmektedir.

Kurum Kazancından Hangi Giderler Düşülebilir?

İşle ilgisi açık ve kazancın elde edilmesi ve sürekliliğinin sağlanmasına yönelik olan giderler (genel giderler, sigorta primleri, iş ve seyahat gideri, amortismanlar vb.) ile tüzel kişilerin kuruluş ve yönetimle ilgili giderleri (kuruluş, örgütlenme, genel kurul toplantısı, ayrılan teknik karşılıklar vb.) gelirden düşülmektedir. Bununla birlikte kanunda sayılan bazı giderlerin (ortaklarla borçlanmada ödenen faizin belirli kısmı, kurumla ilişkili kişilere yapılan mal ve hizmet satışında emsal bedelin altında belirlenen ücret, fiyat yoluyla ortaklara aktarılan kazanç, para ve vergi cezaları, kamu borçlarından kaynaklı gecikme zam ve faizleri vb.) kurum kazancından düşülmesine izin verilmemiştir.

Kurumlar Vergisinde İndirim Uygulanır mı?

- Yatırım teşvik belgesine bağlanmış yatırımlarda kurumların kazançlarına her yıl indirimli kurumlar vergisi uygulanarak yatırıma katkı tutarına varıncaya kadar

indirim sağlanmaktadır. İndirim oranı ve yatırıma katkı tutarı bölgelere göre değişmektedir.

- İhracat yapan kurumların ihracattan elde ettiği gelirlerde 1 puanlık kurumlar vergisi indirimi uygulanır.
- Sanayi sicil belgesine sahip ve fiilen üretim faaliyetiyle uğraşan kurumların imalattan elde ettiği gelirlerde 1 puanlık kurumlar vergisi indirimi uygulanır.
- Vergi beyannamelerini süresinde vermiş, vergilerini zamanında ödenmiş ve ayrıca 1.000 TL'nin üzerinde vadesi geçmiş borcu bulunmayan uyumlu kurumlar %5 vergi indiriminden yararlanabilirler.

Dikkat!! Vergiye uyumlu mükelleflere % 5 vergi indirimi sağlanır.

Kurumlar Vergisi Beyannamesi Nasıl Verilir?

“Yıllık Kurumlar Vergisi Beyannamesi” e-beyanname olarak doldurulur ve internet vergi dairesi aracılığıyla <https://ebeyanname.gib.gov.tr/> üzerinden gönderilir.

Kurumlar Vergisi Ne Zaman Beyan Edilir ve Ne Zaman Ödenir?

Kurumlar vergisi, gelirin elde edildiği takvim yılını takip eden yılın Nisan ayının sonuna kadar beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir.

Kurumlar Vergisi Tasarruf Yöntemleri Nelerdir?

- Kurumların, işletmeleri bünyesinde gerçekleştirdikleri yeni teknoloji ve bilgi arayışına yönelik araştırma ve geliştirme (Ar-Ge) harcamaları tutarının tamamı beyanname üzerinde gösterilerek gelirden indirilebilir. Ayrıca teknoloji geliştirme bölgelerinde yazılım veya Ar-Ge (araştırma - geliştirme) faaliyetlerinden elde edilen gelirlerden vergi alınmaz.
- Sponsorluk harcamalarının amatör spor dalları için tamamı, profesyonel spor dalları için % 50'si beyanname üzerinde gösterilerek gelirden indirilebilir.
- Kamu menfaatine yararlı derneklere, vergi muafiyeti tanınan vakıflara, kamu kurumlarına eğitim, sağlık, sosyal, kültür ve sanat amaçlı, gıda bankalarına, Kızılay ve Yeşilay'a, Cumhurbaşkanlığınca başlatılan yardım kampanyalarına yapılan bağış ve yardımlar beyanname üzerinde gösterilerek gelirden indirilebilir.
- Türkiye'de yerleşmiş olmayan kişilere verilen mimarlık, mühendislik, tasarım, yazılım, tıbbi raporlama, muhasebe kaydı tutma, çağrı merkezi, veri saklama, eğitim ve sağlık hizmetlerinden elde edilen kazancın %50'si beyanname üzerinde gösterilerek gelirden indirilebilir.
- Kooperatiflerden sosyal amacı ön planda olan ve üyelerinin çeşitli ihtiyaçlarını karşılamak için kurulanlar kanunda belirlenen şartları sağlamaları koşuluyla vergi ödemezler.

- Spor kulüplerinin idman ve spor faaliyetleri kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.
- Kurumlar vergisi mükellefi bir şirkete sermaye koyarak ortak olan ve buradan kar payı elde eden şirketlerin bu iştirak gelirleri vergilendirilmez.
- Kurumların sahip oldukları iştirak hisselerinin 2 yıl geçtikten sonra satışından elde edilen kazançların, kanunda belirlenen diğer şartların sağlanması koşuluyla %75'i vergiden istisnadır.
- Kurumların sahip oldukları taşınmazların 2 yıl geçtikten sonrası satışından elde edilen kazançların, kanunda belirlenen diğer şartların sağlanması koşuluyla %50'si vergiden istisnadır.
- Yatırım fonu ve yatırım ortaklıkları (menkul kıymet, altın ve kıymetli madenler, gayrimenkul, emeklilik, konut ve varlık) kazançları vergilendirilmez.
- Anonim şirketlerin çıkardıkları hisse senetlerinin üzerinde yazılı olan değerden daha fazlaya satışından elde edilen kazanç vergilendirilmez.

Hayatı ucuzlatmak icabettikçe, vergileri indirmek siyasetine devam edeceğiz...

Mustafa Kemal ATATÜRK

- Kurumların yurtdışında olan iş yerleri veya daimi temsilcilikleri kanunda belirlenen şartların sağlanması koşuluyla vergilendirilmez.
- Yurtdışında yapılan inşaat, onarım, montaj işleri ile teknik hizmetlerden sağlanan kazançlar kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.
- Özel kreş, gündüz bakımevleri ile okul öncesi eğitim, ilköğretim, özel eğitim ve orta öğretim özel okullarının işletilmesinden elde edilen kazançlar, beş yıl boyunca vergilendirilmez.
- Araştırma, geliştirme, yenilik ve yazılım faaliyetleri neticesinde ortaya çıkan patentli veya faydalı model belgeli buluşların; kiralanması, devri veya satışı sonucunda elde edilen kazançların % 50'si kurumlar vergisinden istisna edilmiştir.
- Serbest bölgelerde imalat işi ile uğraşan kurumların elde ettikleri kazançlardan vergi alınmaz.

Şirketlerin Kâr Ortaklarına Dağıtılırken Stopaj Yapılır Mı?

Şirketler, yıllık kazançlarından kurumlar vergisi ödedikten sonra kalan kârı ortaklarına ortaklık payları oranında dağıtırlar. Dağıtılan bu kâr payı geliri, gerçek kişiler açısından menkul sermaye iradidir ve gelir vergisine tabidir.

*Gerçek kişilere kâr
dağıtımında %10
stopaj yapılır.*

3. KATMA DEĞER VERGİSİ

Katma Değer Vergisi (KDV) Nedir?

Katma değer vergisi, ekonomik süreç içerisinde üretim aşamasından tüketime kadar olan her aşamada yaratılan katma değer üzerinden alınan dolaylı ve objektif nitelikte bir vergidir.

KDV, [3065 sayılı Katma Değer Vergisi Kanunu \(KDVK\)](#) çerçevesinde uygulanmaktadır.

KDV'nin Konusu Nedir?

KDV'nin konusu mal teslimi, hizmet ifası, her türlü mal ve hizmet ithalatı ile kanunda sayılan bazı işlemlerdir. Bu işlemlerin KDV'ye tabi olabilmesi için işlemin ticari, sınai, zirai faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde olması ve Türkiye'de yapılması gerekir. Her türlü mal ve hizmetin ithalatı KDV'ye tabi iken, ihracata ilişkin teslim ve hizmetler KDV'nin konusuna girmez.

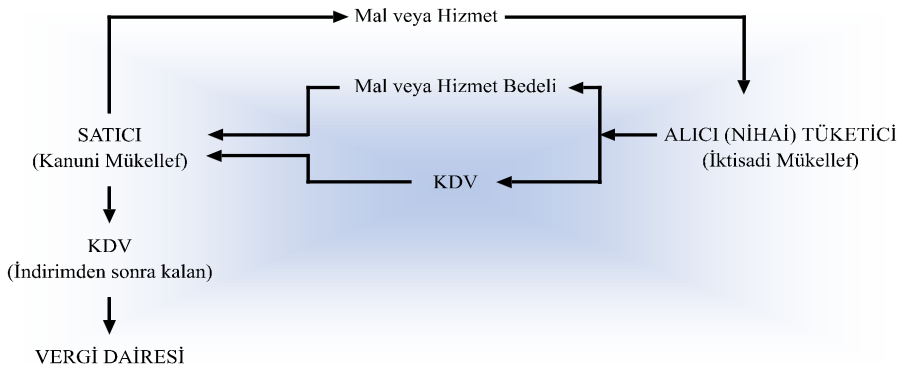
KDV Mükellefi Kimdir?

KDV'nin mükellefi, mal teslimi, hizmet ifası ile her türlü mal ve hizmet ithalatı yapan kişilerdir. Dolayısıyla KDV'nin mükellefi

mal veya hizmeti satan veya ithal eden kişilerdir. Mal veya hizmeti satın alan nihai tüketiciler KDV mükellefi değil, verginin nihai ödeyicisi veya yüklenicisidir.

KDV'nin İşleyiş Mekanizması Nasıldır?

KDV mükellefleri aylık bazda mal satarken veya hizmet sunarken topladıkları KDV'lerden işle ilgili alımları nedeniyle ödedikleri KDV'yi indirir ve indirimden sonra kalan bakiye tutarını vergi dairesine öderler.

KDV'de Matrah Nasıl Belirlenir?

KDV matrahına kural olarak her türlü maliyet unsuru dahil edilir. Örneğin bir malın bedeli, varsa ambalaj, taşıma, sigorta, ödenen her türlü vergi ile diğer giderleri içeren tutar KDV'nin matrahını oluşturur. Buna karşılık ticari teamüle uygun olarak yapılan iskontolar KDV'nin matrahına dahil edilmez.

KDV'nin Oranı Kaçtır?

KDV'nin genel oranı %18'dir. Kanuna ekli I sayılı listede yer alan (ekmek, buğday unu, toptan hallerinde sebze ve meyve teslimi, cenaze hizmetleri gibi) teslim ve hizmetler için oran %1'dir. Kanuna ekli II sayılı listede yer alan temel gıda maddeleri (süt ve süt ürünleri, yumurta, zeytin gibi) ile belirlenen mal ve hizmetler için oran %8'dir.

KDV Oranları Listesi için [tıklayınız.](#)

KDV Ne Zaman Beyan Edilir ve Ödenir?

KDV beyannamesi birer aylık vergilendirme dönemini ***takip eden ayın 26. günü akşamına*** kadar beyan edilir ve aynı süre içinde ödenir.

KDV'de Tasarruf Yöntemleri Nelerdir?

- Türkiye'den yurtdışına mal ve hizmet ihraç edenler KDV ödemezler.
- Yatırım teşvik belgesi kapsamında yurtdışından Türkiye'ye makine, teçhizat vb. ithal edenler KDV ödemezler.
- Devletin teşvik etmek istediği bazı faaliyetler (petrol arama, uluslararası taşımacılık, savunma sanayi,

mücevher ve menkul kıymet teslimleri vb.) kapsamındaki mal ve hizmetler KDV'den istisnadır.

- Türkiye'de ikamet etmeyen yolcuların belirli yerlerden aldıkları ve belirli sürede beraberinde yurtdışına çıkardıkları mallar için KDV ödemezler.

“

...Vergi usullerinin ıslahı çarelerinin aranmasına da ehemmiyetle devam olunmalıdır. İyi usul ve iyi tatbikin memnun edici neticelerini vatandaş, hiç bir işte vergi mevzuu kadar hassasiyetle takdir etmez.

Mustafa Kemal ATATÜRK

”

4. ÖZEL TÜKETİM VERGİSİ

Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) Nedir?

ÖTV, kanunda belirtilen özel bazı malların üretimi, ithalatı ya da ilk edinimi aşamasında bir kere alınan dolaylı vergidir.

ÖTV, [4760 sayılı Özel Tüketim Vergisi Kanunu \(ÖTVK\)](#) çerçevesinde uygulanmaktadır.

ÖTV ve KDV Arasındaki Fark Nedir?

ÖTV	KDV
Özel tüketim vergisidir.	Genel tüketim vergisidir.
Tek aşamada alınır.	Üretimden tüketime kadar geçen her aşamada alınır.
Sadece özel bazı mallar üzerinden alınır	Her türlü mal ve hizmet üzerinden alınır.
Listelere ve mal gruplarına göre farklı oranlarda ve/veya belirli tutarlarda alınır.	Mal ve hizmetler üç gruba ayrılarak farklı oranlarda vergiye tabi tutulur.
Belirli malları kapsamına aldığından mükellef sayısı daha sınırlıdır.	Her türlü mal ve hizmeti kapsadığından mükellef sayısı daha fazladır.
İlke olarak gider veya maliyet unsurudur.	İndirim mekanizması aracılığıyla indirim konusu yapılır.

ÖTV'nin Konusu Nedir?

ÖTV'nin konusuna, kanuna ekli dört listede yer alan mallar girmektedir. Hizmetler verginin konusuna girmez. ÖTV'nin konusuna giren ve kanuna ekli listelerde yer alan mallar şunlardır:

- (I) sayılı listede yer alan malların (petrol ve petrol ürünleri) ithalatçıları veya rafineriler dahil imal edenler tarafından teslimi,
- (II) sayılı listede yer alan mallardan (motorlu taşıtlar) kayıt ve tescile tabi olanların ilk edinimi,
- (II) sayılı listede yer alan mallardan kayıt ve tescile tabi olmayanlar ile (III) sayılı listede yer alan malların (tütün mamulleri, alkollü içecekler ile gazoz ve meyve suları) ve (IV) sayılı listelerdeki malların (lüks mallar, beyaz eşya ve elektronik ürünler) ithalatı veya imal ya da inşa edenler tarafından teslimi.

ÖTVK'ya ekli listeler için [tıklayınız.](#)

ÖTV Mükellefi Kimdir?

ÖTV'de verginin mükellefi her bir listedeki mal grupları ve gruplardaki malların nitelikleri için aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

- (I), (III) ve (IV) sayılı listelerde yer alan mallar ile (II) sayılı liste yer alan ve kayıt ve tescile tabi olmayan malları imal, inşa veya ithal edenler ile bu malların müzayede yoluyla satışını gerçekleştirenler,
- (II) sayılı listede yer alan ve kayıt ve tescile tabi olan mallar için; motorlu araç ticareti yapanlar, bu araçları kullanmak üzere ithal edenler veya bu malların müzayede yoluyla satışını yapanlar.

ÖTV'nin İşleyiş Mekanizması Nasıldır?

ÖTV Kanununa ekli listelerde yer alan mallardan bazılarının teslimi, bazılarının ithalatı, bazılarının da ilk edinimi ile vergi doğmakta ve ekli listeler kapsamında yer alan her mala bir kez uygulanmaktadır. Verginin kapsamında yer alan malların vergi uygulandıktan sonraki el değiştirmeleri verginin konusuna girmemektedir.

ÖTV'de Matrah ve Oran Nasıl Belirlenir?

ÖTV'de matrah spesifik ve advalorem olmak üzere iki şekilde belirlenir. Kanuna ekli (I) sayılı listede matrah spesifik, diğer listelerde ise advaloremdir. Örneğin (I) sayılı listede yer alan petrol ürünleri üzerinden litreye göre belirli tutarda vergi alınırken, (IV) sayılı listede yer alan lüks malların bedeli üzerinden %20 vergi hesaplanır.

Ekli listelerde yer alan belirli tutar ve oranlar için [tıklayınız.](#)

ÖTV Ne Zaman Beyan Edilir ve Ödenir?

ÖTV’de listelere ve mallara göre beyanname verilme ve ödeme süreleri aşağıdaki gibidir:

Mal Listeleri	Vergilendirme Dönemleri	Beyanname Verme ve Ödeme Süreleri
(I) Sayılı Liste	Ayın 1 ile 15. günleri arası Ayın 16’sı ile ay sonu arası	Takip eden 10 gün içinde
(II) Sayılı Liste (Kayıt ve Tescile Tabi Olan Taşıtlar	-	Taşıtların ilk iktisabından önce
(II) Sayılı Liste (Kayıt ve Tescile Tabi Olmayan Taşıtlar	Her ayın 1. ve sonuncu günü arası	Takip eden ayın 15. günü akşamına kadar
(III) ve (IV) Sayılı Liste	Her ayın 1. ve sonuncu günü arası	Takip eden ayın 15. günü akşamına kadar

“Güzel vergileme diye bir şey yoktur.”

Winston CHURCHILL (1874-1965)

ÖTV’de Tasarruf Yöntemleri Nelerdir?

- Türkiye’den yurtdışına mal ihraç edenler ÖTV ödemezler.
- Yatırım teşvik belgesi kapsamında yurtdışından Türkiye’ye makine, teçhizat vb. ithal edenler ÖTV ödemezler.
- Kamu kurumlarına bedelsiz olarak ÖTV’ye tabi malların teslim edilmesi vergiden istisnadır.
- ÖTV’de (II) sayılı listede yer alan kayıt ve tescile tabi taşıtların belirli koşulları sağlayan engellilere teslimi vergiden istisna edilmiştir.

5. MOTORLU TAŞITLAR VERGİSİ

Motorlu Taşıtlar Vergisi (MTV) Nedir?

MTV, ilgili sicillere kayıt ve tescil edilmiş olan kanunda sayılı motorlu taşıtların mülkiyetini konu alan dolaysız, objektif bir servet vergisidir.

MTV, [197 sayılı Motorlu Taşıtlar Vergisi Kanunu \(MTVK\)](#) çerçevesinde uygulanmaktadır.

MTV'nin Konusu Nedir?

MTV'nin konusu, kanunda belirtilen tarifelerde yer alan motorlu taşıtlardır. Otomobil, kaptıkaçtı, panel ve arazi taşıtları, motosiklet, minibüs, otobüs, kamyonet, kamyon vb., ile uçak ve helikopterler verginin konusuna girmektedir. Bu taşıtların verginin konusuna girebilmesi için; ilgili sicilde (örneğin; motorlu kara taşıtları için Karayolları Trafik Kanunu'na göre trafik şube ve bürolarına) kayıt ve tescil edilmesi gerekmektedir.

MTV Mükellefi Kimdir?

MTV'nin mükellefi, trafik sicili ile Ulaştırma Altyapı Bakanlığı tarafından tutulan sivil hava taşıtları sicilinde adlarına motorlu taşıt kayıt ve tescil edilmiş olan gerçek ve tüzel kişilerdir.

MTV'nin İşleyiş Mekanizması Nasıldır?

MTV mükellefiyeti motorlu taşıtların ilgili sicile kayıt ve tescili ile başlamakta ve bunların sicilden kaydının silinmesi ile sona ermektedir. MTV, tarifelerde belirtilen vergi miktarları üzerinden her yıl Ocak ayının başında yıllık olarak tahakkuk etmiş ve aynı gün mükellefe tebliğ edilmiş sayılır. Böylece mükellefin beyanname vermesine gerek kalmaz ve tahakkuk ettirilen vergi ayrıca mükellefe tebliğ edilmez.

MTV'nin Tarife Yapısı Nasıldır?

Spesifik matrahlı bir yapıya sahip olan MTV'de, matrahın tespitinde taşıtların fiziksel özellikleri ve yaşı dikkate alınmakta ve motorlu taşıtların özel veya ticari nitelikte olmalarına ve kullanım alanlarına (hava veya kara) göre belirlenmiş üç farklı vergi tarifi uygulanmaktadır. Tarifeler taşıtların “cinsi, değeri, yaşı, motor silindir hacmi, oturma yeri sayısı, azami toplam ağırlığı, motor gücü, azami kalkış ağırlığı” kriterleri esas alınarak düzenlenmiştir. Tarifelerde yer alan motorlu taşıtlar:

- (I) Sayılı Tarife: 2018 sonrası tescil edilen otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları vb. ile motosikletler.
- (I/A) Sayılı Tarife: 2018 öncesi tescil edilen otomobil, kaptıkaçtı, arazi taşıtları vb.
- (II) Sayılı Tarife: Minibüs, panelvan ve motorlu karavanlar, otobüs vb. ile kamyonet, kamyon çekici vb.

- (IV) Sayılı Tarife: Uçak ve helikopterler.

MTV tarifeleri için [tıklayınız.](#)

MTV Ne Zaman Ödenir?

MTV her yıl iki eşit taksitte ödenir. Verginin ilk taksiti Ocak ayı içerisinde, ikinci taksiti ise Temmuz ayı içerisinde ödenir.

*MTV'ni her yıl
Ocak ve Temmuz
aylarında ödemeyi
unutma!*

MTV'de Tasarruf Yöntemleri Nelerdir?

- MTV'de engelli vatandaşlara “engellilik muaflığı” tanınmıştır. Buna göre engellilik derecesi %90 ve daha fazla olan malul ve engellilerin adlarına kayıtlı taşıtlar MTV'den istisnadır.
- Engellilik derecesi %90'dan az olan malûl ve engellilerin engellilik durumlarına uygun hale getirilmiş özel tertibatlı taşıtlar da MTV'ye tabi değildir.

6. EMLAK VERGİSİ

Emlak Vergisi Nedir ve Ne Üzerinden Alınır?

Emlak vergisi Türkiye içinde bulunan bina ve araziler üzerinden alınan bir servet vergisidir. Emlak vergisi; bina vergisi ve arazi ile arsa vergisi olmak üzere ikiye ayrılır. Türkiye içindeki bina ve arazilerin Türk vatandaşı veya yabancı bir kişiye ait olup olmadığının bir önemi yoktur.

Emlak vergisi [1319 sayılı Emlak Vergisi Kanunu](#) çerçevesinde uygulanmaktadır.

Emlak Vergisi Hangi Bina ve Arazilerden Alınır?

Emlak vergisi gerek karada, gerek su üzerinde toprağa her ne şekilde bağlanmış olursa olsun sabit karakterli binalardan alınır. Ayrıca üretimde kullanılan ve çit, duvar, yol gibi işaretlerle çevrili araziler ile inşaat yapmaya müsait hale gelmiş arsalar da emlak vergisine tabidir.

Emlak Vergisinin Mükellefi Kimdir?

Emlak vergisini esas itibariyle bina ve arazinin sahibi öder. Eğer bina ve arazi üzerinde kullanım hakkı tesis edilmişse, hak sahibi emlak vergisini öder. Eğer bunlar yoksa bina ve araziye sahibi gibi tasarruf eden gerçek veya tüzel kişi emlak vergisini öder.

Emlak Vergisinin İşleyiş Mekanizması Nasıldır?

Bina, arsa ve arazinin satın alınması, bunların kullanım şeklinin değişmesi, ilaveler yapılması, taksim ve ifraz edilmesi gibi çeşitli hallerde mükellef konumundaki kişiler ilgili belediyeye başvurarak veya internet üzerinden bütçe yılı içinde bildirimde bulunmalıdırlar.

Bildirim üzerine belediye bina, arsa ve arazinin değerini takdir eder ve emlak vergisini hesaplar. Bildirimlerde yer alan bilgilere dayalı olarak gerçekleştirilen takdir işlemi ***her dört yılda bir*** yapılır. Diğer yıllarda takdir edilen değerler ***yeniden değerlendirme oranının yarısı*** oranında artırılarak vergilendirmeye devam edilir.

Emlak Vergisi Ne Zaman Ödenir?

Yıllık olarak hesaplanan emlak vergisinin birinci taksiti Mart, Nisan ve Mayıs ayları içinde, ikinci taksiti ise Kasım ayı içinde ödenir.

Emlak Vergisi Oranı Nedir?

Emlak Vergisi oranları aşağıdaki gibidir:

EMLAK VERGİSİ ORANLARI				
	Konut	İşyeri	Arsa	Arazi
Büyükşehir Belediyesi sınırları	Binde 2	Binde 4	Binde 6	Binde 2
Diğer Belediye sınırları	Binde 1	Binde 2	Binde 3	Binde 1

Emlak Vergisinde Tasarruf Yöntemleri Nelerdir?

- Hiçbir geliri olmayanlar, sadece SGK'dan aylık alanlar ile gazi ve şehitlerin dul ve yetimleri 200 m²'yi geçmeyen tek konuta sahip olmaları halinde emlak vergisi ödemezler.
- Bina veya apartman dairelerinden mesken olarak kullanılanlar vergi değerinin 1/4'ü, inşaatlarının sona erdiği yılı takip eden bütçe yılından itibaren 5 yıl süre ile emlak vergisinden istisnadır.

7. VERASET VE İNTİKAL VERGİSİ

Veraset ve İntikal Vergisi (VİV) Nedir ve Ne Üzerinden Alınır?

Veraset ve intikal vergisi miras (veraset) yoluyla kalan veya sağlar arası karşılıksız bir şekilde (bağış, hibe vb.) aktarılan servet üzerinden alınan bir vergidir. Kendi içinde iki vergiden oluşmaktadır: Veraset Vergisi ve İntikal Vergisi.

Veraset ve İntikal Vergisi, [7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu](#) çerçevesinde uygulanmaktadır.

Veraset Yoluyla Mal İntikali Ne Demektir?

Veraset yoluyla mal intikali bir kişinin ölümüne veya gaipliğine (kayıp olmasına) bağlı olarak miras hukuku esaslarına göre malvarlığının başka birine geçmesidir.

Sağlar Arası Karşılıksız Mal İntikali Ne Demektir?

Sağlar arası ivazsız mal intikali, sağ olan kişilerden birinin **bağışlama** yoluyla veya **ikramiye kazanılması** şeklinde başka birinin lehine yaptığı tasarruf işlemidir.

Veraset ve İntikal Vergisi Mükellefi Kimdir?

Veraset ve intikal vergisinin mükellefi, veraset yoluyla veya karşılıksız biçimde mal edinen gerçek veya tüzel kişilerdir.

Veraset ve İntikal Vergisinin İşleyiş Mekanizması Nasıldır?

Veraset ve intikal vergisinin hesaplanabilmesi için edinilen malvarlığının değerlendirme işlemi VİV Kanununa göre yapılır ve buna “**ön tarhiyat**” denir. Daha sonra vergi dairesi tarafından VUK hükümlerine göre intikal eden malların değerlendirme işlemi yapılır ve buna “**kesin tarhiyat**” denir. Veraset ve intikal vergisi kesin tarhiyata göre hesaplanır.

Müşterek bahis, yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerin dağıtılması sırasında %20 oranında stopaj yapılır. Ayrıca beyanname verilmez.

Veraset ve İntikal Vergisi Oranı Nedir?

Veraset ve intikal vergisinin 2022 yılı için uygulanacak tarife aşağıdaki gibidir:

Matrah (Dilimler)	Veraset Yoluyla İntikaller (%)	Sağlar Arası İvazsız İntikaller (%)
İlk 500.000 lira için	1	10
Sonra gelen 1.200.000 lira için	3	15
Sonra gelen 2.500.000 lira için	5	20
Sonra gelen 4.900.000 lira için	7	25
9.100.000 lirayı aşan kısım için	10	30

Veraset ve İntikal Vergisi Ne Zaman Ödenir?

Veraset ve intikal vergisi tahakkukundan itibaren üç yılda ve **her yılın Mayıs ve Kasım aylarında** olmak üzere toplam altı eşit taksitte ödenir.

Veraset ve İntikal Vergisi Tasarruf Yöntemleri Nelerdir?

- Veraset yoluyla mal intikalinde eşler arasında “edinilmiş mallara katılma rejimi” gereği, toplam edinilmiş malların yarısı sağ kalan eşin payı sayılmakta ve vergi dışında bırakılmaktadır.
- Her bir mirasçıya düşen miras hissesi üzerinden kanunda belirlenen tutar kadar **(2022 yılı için 455.635 TL)** istisna uygulanır.
- Sağlar arası karşılıksız intikaller üzerinden kanunda belirlenen tutar kadar **(2022 yılı için 10.491 TL)** istisna uygulanır.

8. DİĞER VERGİLER

8.1. Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi Nedir ve Ne Üzerinden Alınır?

BSMV banka ve sigortacılık hizmetleri kapsamında **para karşılığında yapılan işlemler** üzerinden alınan bir vergidir. Para havalesi, çek karşılığının bulunup bulunmadığının sorulması, teminat mektubu verilmesi, müşteri adına çek veya senet tahsilatı gibi işlemler üzerinden BSMV ödenir.

BSMV, [6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu](#) çerçevesinde uygulanmaktadır.

Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin İşleyiş Mekanizması Nasıldır?

Banka ve sigorta şirketleri yapmış oldukları işlemler ile ilgili müşterilerinden; komisyon, masraf vb. adlarla aldıkları paralar üzerinden BSMV tahsil eder. Bunları aylık olarak ve ertesi ayın 15. günü akşamına kadar bağlı oldukları vergi dairesine beyan edip öderler.

Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisinin Oranı Nedir?

BSMV oranı, bankacılık ve sigortacılık işlemlerinde lehe alınan para üzerinden genel olarak % 1'dir.

8.2. Damga Vergisi Nedir ve Ne Üzerinden Alınır?

Damga vergisi belli bir hususu ispat etmek veya belge niteliğini kazandırmak için belirli kağıtlar üzerinden ve bunları imza edenlerden alınan bir vergidir. Günümüzde elektronik ortamda düzenlenen belgeler üzerinden de damga vergisi alınmaktadır.

Damga vergisi 488 sayılı Damga Vergisi Kanunu çerçevesinde uygulanmaktadır.

Damga Vergisinin Oranı veya Tutarı Nedir?

Damga vergisi, hesaplanabilir bir parayı içerecek şekilde düzenlenen kâğıtlar için genelde binde ile ifade edilen oran şeklinde, belli bir parayı içerecek şekilde düzenlenmeyen kâğıtlar için belirli tutar şeklinde ödenir.

8.3. Özel İletişim Vergisi Nedir ve Ne Üzerinden Alınır?

Özel iletişim vergisi; cep telefonu hizmetleri, kablolu radyo ve televizyon yayınları ile internet servis sağlayıcılığı gibi telekomünikasyon hizmetleri üzerinden alınan bir vergidir.

Özel iletişim vergisi, [6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu](#) çerçevesinde uygulanmaktadır.

Özel İletişim Vergisinin Oranı veya Tutarı Nedir?

Cep telefonu aboneliğinin ilk tesisinde belirli tutar şeklinde özel iletişim vergisi ödenir iken, diğer telekomünikasyon hizmetleri üzerinden genelde % 10 oranında özel iletişim vergisi ödenir.

8.4. Şans Oyunları Vergisi Nedir ve Ne Üzerinden Alınır?

Şans oyunları vergisi, ikramiye kazanmak umudu ile oynanan şans oyununa veya at yarışına katılma bedeli üzerinden alınan bir vergidir. Şans oyunlarına katılma bedeli üzerinden şans oyunları vergisi, kazanılan ikramiye üzerinden ise veraset ve intikal vergisi ödenir.

Şans oyunları vergisi, [6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu](#) çerçevesinde uygulanmaktadır.

Şans Oyunları Vergisinin Oranı Nedir?

Şans oyunları vergisinin oranı; spor müsabakalarına dayalı müşterek bahislerde % 5, at yarışlarında % 7 ve diğer şans oyunlarında % 10'dur.

8.5. Konaklama Vergisi Nedir ve Ne Üzerinden Alınır?

Konaklama vergisi, otel, motel, tatil köyü, pansiyon, misafirhane gibi konaklama tesislerinde verilen geceleme ve

buna bağlı yeme, içme, eğlence, spor vb. tüm hizmetler üzerinden alınan bir vergidir.

Konaklama vergisi, [6802 sayılı Gider Vergileri Kanunu](#) çerçevesinde uygulanmaktadır.

Konaklama Vergisinin Oranı Nedir?

Konaklama vergisinin oranı % 2'dir. Konaklama vergisi, konaklama tesislerince düzenlenen fatura ve benzeri belgelerde ayrıca gösterilir.

8.6. Çevre Temizlik Vergisi Nedir ve Ne Üzerinden Alınır?

Çevre temizlik vergisi, belediye sınırları içinde bulunan ve belediyelerin çevre temizlik hizmetlerinden yararlanan konut, iş yeri ve diğer şekillerde kullanılan binalar için alınan bir vergidir.

Çevre temizlik vergisi, [2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu](#) çerçevesinde uygulanmaktadır.

Çevre Temizlik Vergisinin Mükellefi Kimdir?

Çevre temizlik vergisini, binaları fiilen kullananlar öder. Dolayısıyla çevre temizlik vergisi, “kirleten öder” prensibine dayanmaktadır. Bu nedenle kiraya verilen binalarda vergiyi kiracı öder.

Çevre Temizlik Vergisinin Miktarı Nedir?

Konutlara ait çevre temizlik vergisi, su tüketim miktarı esas alınmak suretiyle metreküp başına kanunda belirtilen tutarda **(2022 yılı için büyükşehirlerde 50 Kuruş, diğer yerlerde 38 Kuruş)** ödenir.

İşyerlerine ait çevre temizlik vergisi, su kullanımına bağlı olmayıp, bina grupları ve derecelerine göre yıllık olarak belirlenen tutarlar şeklinde ödenir. Büyükşehir belediye sınırları içindeki işyerleri için çevre temizlik vergisi, diğer belediye sınırları içindeki işyerleri için uygulanan vergi tutarları % 25 artırılarak hesaplanır.

8.7. Eğlence Vergisi Nedir ve Ne Üzerinden Alınır?

Eğlence vergisi, belediye sınırları içinde yer alan eğlence işletmelerinin faaliyetlerinden alınan bir vergidir. Biletle girilen yerlerde, bilet bedeli üzerinden belirli oranlarda, biletle girilmesi zorunlu olmayan yerlerde ise günlük belirli tutar olarak ödenir.

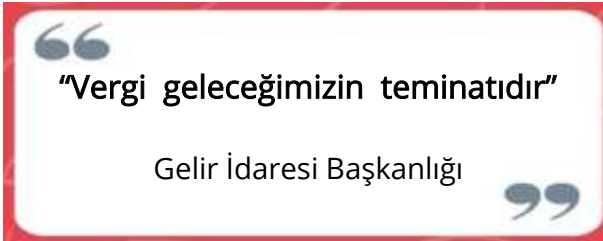
Eğlence vergisi, [2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanunu](#) çerçevesinde uygulanmaktadır.

Eğlence Vergisinin Oranı veya Tutarı Nedir?

Eğlence vergisinin oranı veya tutarı; biletle girilen yerlerden, müşterek bahisler ve biletle girilmeyen yerlerden alınmasına

göre farklı şekilde belirlenmiştir. Buna göre eğlence vergisi tarifesi aşağıdaki gibidir:

Eğlence Vergisi Oranları (Takdir Edilen Değerin Yüzdesi Olarak)	
I - Biletle Girilen Yerlerde:	
1. Yerli film göstermelerinden	% 10
2. Yabancı film göstermelerinden	% 10
3. Tiyatro, opera, operet, bale, karagöz, kukla ve ortaoyunundan	% 0
4. Spor müsabakaları, at yarışları ve konserlerden	% 10
5. Sirkler, lunaparklar, çalgılı bahçeler ve benzerlerinden	% 20
II - Müşterek Bahislerde	% 5
III - Biletle girilmesi zorunlu olmayan eğlence yerlerinden (2022 yılı için günlük TL)	100

EK 1: MALİ YÜKÜMLÜLÜKLER TAKVİMİ

GELİR VERGİSİ Yıllık Beyanname verme süresi	1 - 31 Mart tarihleri arası
GELİR VERGİSİ Ödeme Süreleri	1. Taksit: Mart ayı sonu 2. Taksit: Temmuz ayı sonu
Zirai Kazanç elde edenlerin Beyanname verme süresi	1 - 31 Mart tarihleri arası
Zirai Kazanç elde edenlerin Gelir Vergisi ödeme süreleri	1. Taksit: Kasım ayı sonu 2. Taksit: Aralık ayı sonu
Muhtasar ve Prim Hizmet Beyannamesi verme süresi	Müteakip ayın 26. günü sonuna kadar
Muhtasar Beyanname vergilerini ödeme süresi	Beyanname verilen ayın 26. günü sonuna kadar
Üç Aylık Muhtasar Beyanname verme süresi	Dönemi müteakip ayın 26. günü sonuna kadar
Üç Aylık Muhtasar Beyanname vergilerini ödeme süresi	Beyanname verilen ayın 26. günü sonuna kadar
KURUMLAR VERGİSİ Yıllık Beyanname verme süresi	1 - 30 Nisan tarihleri arası
KURUMLAR VERGİSİ Ödeme Süresi	Nisan ayın sonuna kadar
Geçici Vergi Beyanname verme süresi	Üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın 17. günü sonuna kadar
Geçici Vergi ödeme süresi	Üç aylık dönemi izleyen ikinci ayın 17. günü sonuna kadar
Aylık KDV Beyannamesi verme süresi	Müteakip ayın 26. günü sonuna kadar

Aylık KDV'lerin ödeme süresi	Beyanname verilen ayın 26. günü sonuna kadar
Üç Aylık KDV Beyannamesi verme süresi	Dönemi müteakip ayın 26. günü sonuna kadar
Üç Aylık KDV'lerin ödeme süresi	Beyanname verilen ayın 26. günü sonuna kadar
BSMV Beyanı ve Ödeme süresi	Müteakip ayın 15. günü sonuna kadar
I sayılı liste ÖTV Beyanı ve Ödeme süresi (h. Dönemi 15 Gün)	Dönemi izleyen 10. günü sonuna kadar
II, III ve IV sayılı liste ÖTV Beyanı ve Ödeme süresi (1 Ay)	Müteakip ayın 15. günü sonuna kadar
Motorlu taşıtların ilk iktisabı ÖTV Beyanı ve Ödeme süresi	İşlem tamamlanmadan önce
İthalatta alınan ÖTV Beyanı ve Ödeme süresi	İthalat vergileri ile birlikte
Emlak Vergisi Ödeme Süreleri	1. Taksit: Mart-Mayıs içinde 2. Taksit: Kasım ayı içinde
Veraset ve İntikal Vergisi Beyanname verme süresi	Ölüm tarihinden itibaren 4, 6 veya 8 ay içinde
Veraset ve İntikal Vergisi ödeme süreleri	Mayıs ve Kasım aylarında 3 yılda 6 eşit taksitte
Motorlu Taşıtlar Vergisi ödeme süreleri	1. Taksit: Ocak ayı içinde 2. Taksit: Temmuz ayı içinde
İlan ve Reklam Vergisi Beyanı ve Ödeme Süresi	Müteakip ayın 20. günü sonuna kadar
Damga Vergisi Beyanı ve Ödeme Süresi	Müteakip ayın 26. günü sonuna kadar

Konaklama Vergisi Beyanı ve Ödeme Süresi	Müteakip ayın 26. günü sonuna kadar
Dijital Hizmet Vergisi Beyanı ve Ödeme Süresi	Müteakip ayın sonuna kadar
Turizm Payı Beyanname Verme ve Ödeme Süresi	Müteakip ayın sonuna kadar
Gümrük Vergisi Beyanı ve Ödeme Süresi	Gümrük işlemleri sırasında
SGK Primi ve İşsizlik sigortası primi ödemeleri	Müteakip ayın sonuna kadar
Ba ve Bs Bildirimlerinin verilmesi	Müteakip ayın sonuna kadar
4B (Bağ-Kur) Primi Ödeme Süresi	İlgili ayın sonuna kadar
GEKAP Beyanı ve Ödenmesi	Üç aylık dönemi izleyen ayın sonuna kadar
Birleşme ve Devir Beyannamesi Verme ve Ödeme Süresi	Birleşme veya devir tarihinden itibaren 30 gün içinde
Tasfiye Beyannamesi Verme ve Ödeme Süresi	Bilançonun kesinleşmesinden itibaren 30 gün içinde
Münferit ve Özel Beyanname Verme ve Ödeme Süresi	İktisap veya işin bitiminden itibaren 15 gün içinde
Ülkeyi terk halinde Yıllık Beyannamesi Verme ve Ödeme	Ülkeyi terkten önceki 15 gün içinde
Ölüm halinde Yıllık Gelir Vergisi Beyannamesi Verme ve Ödeme	Ölüm tarihinden itibaren 4 ay içinde

